

PAPER DETAILS

TITLE: Bir Naksî Sûfî: Murtazâ Efendi ve Vakiflari

AUTHORS: Nuran ÇETİN

PAGES: 69-116

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/19666>

BİR NAKŞÎ SÛFÎ: MURTAZÂ EFENDÎ VE VAKIFLARI

Nuran ÇETİN*

Öz

Medeniyet tarihimizde yüz yıllarca varlığını sürdüren vakıf müessesesinin dînî, sosyal, kültürel yönden önemli izler bıraktığı görülmektedir. Devlet yöneticileri ve halk tarafından toplumun maddî ve mânevî ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak câmi, tekke, mektep, medrese, şifahâne gibi yapılar inşâ edilmiştir. Bu kuruluşlar, bünyelerinde oluşturulan muhtelif vakıflar vâsıtasıyla toplumun sağlık, sosyal, ibâdet ve eğitim gibi hizmetlerini icrâ etmişlerdir. Bu bahsedilen kuruluşların muhâfazası, tamirâtı, düzeni ve mâlî bakımdan desteklenmesi yazılı ve uygulamalı boyutu ile oluşturulan vakıf müessesesi ile olmuştur.

Bu makale iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Murtazâ Efendî'nin hayatı ve tasavvufî yönü ele alınmıştır. İkinci bölümde ise söz konusu vakfiyenin muhtevâsı, Murtazâ Efendî'nin, eşinin ve kızının vakfettiği mülkler, vâkıfın şartları, vakfın giderleri ve vakfın idaresi konuları incelenmiştir. Son olarak ekler kısmında ise, vakfiyenin latinize edilmiş hâli verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vâkıf, vakfiye, vakıf hizmetleri, Osmanlı, tekke

A Nakhsi Sufi: Murtaza Lord and Foundations

Abstract

It is seen that the institue of waqf, which has existed about centurys in our story of civillization, has important religious, social and cultural tracks. Governments and people have made a lot of buildings like mosque, medresseh, hospital and school in order to get necessities including spritual and physical things. This institues have done serves about health, social, worship and education for society by means of different waqfs, which have been constituted from them. The protection, repair, order and supporting about money of mentioned institues have been provided by instution of waqf

The article is made up from two parts in the first part: The life of Mr. Murtaza and his style of Islamic mysticism is taken up. In the second part: The content of waqf's that is previously mentioned. Properties which his wife and daughter have dedicated, expense of waqf, condition of waqf and management of waqf are has been researched. At least in the part of attachments, the contidition of

* Yrd. Doç. Dr., Amasya Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi, nuran.cetin@amasya.edu.tr

waqf which is westerned has been given.

Keywords: Waqf, waqfiya, foundation services, Ottoman, lodge

Giriş

Allah'ın rızasını kazanabilmek amacıyla mâlî imkânı olan kişiler tarafından kurulan ve geliri ihtiyaç sahiplerine tahsis edilen kurumlardan biri olan vakıflar,¹ yardımlaşma ve dayanışmanın sağlanmasında toplumun önemli bir mihenk taşı olmuştur. İnsan, sosyal yönü olan bir varlık olması hasebiyle, yardımlaşma ve dayanışmanın ilk insanla birlikte başladığını söyleyebiliriz. Fakat vakfın müessese olarak gelişmesi, hukûkî yönden statü kazanması ve ileri noktalara taşınması İslâmiyet ile birlikte gerçekleşmiştir. Vakıf kurumunun teorik yönden gelişmesinde ve toplumda kabul görüp yaygınlaşmasında, Müslümanların büyük katkılarının olduğu bilinen bir gerçektir. Bundan dolayıdır ki vakıf kurumu, adetâ İslâm kültürünün ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmiştir.

Vakıf, İslâm'ı kendisine referans edinen, ulvî duygu ve düşüncelere sahip insanların pratik hayata aktardıkları bir üründür. Bu anlamda vakıf, insanın fıtratında var olan yardımlaşma, dayanışma ve feragât gibi hususların sosyal hayata aktarılmış biçimidir. Tarihsel süreç içinde toplumda her kesimden insan, bu uygulamalara destek vermiş, adetâ iyilikte ve hayırda yarışma duygusu içinde pek çok vakıf kurumunun oluşmasına öncülük etmiştir.

Vakıf kurumlarında yaşanan en önemli gelişme, Selçuklular ve Osmanlılar devrinde olmuştur. Devlet yöneticileri ve halk tarafından câmi, mescid, tekke, zâviye, mektep, medrese, şifahâne, namazgâh, kütüphâne, imarethâne, dükkân, han, bedesten, çarşı, hamam, çeşme, sebil, kale, yol, köprü, kervansaray gibi muhtelif hizmet alanlarına yönelik binlerce vakıf kuruluşları tesis edilmiştir.²

İslâm kültür ve medeniyetinin daha iyi anlaşılabilmesi ve orijinal hâliyle gelecek nesillere aktarılabilmesi için, günümüze intikâl eden dînî, kültürel, sosyal, iktisâdî içeriğe hâiz olan vakfiyelerin iyi tetkik edilebilmesi gerekir. Bu anlamda Osmanlı dönemi toplumunun gündelik

¹ Ziya Kazıcı, *Osmanlı Vakıf Medeniyeti*, Bilge Yay., İstanbul, 2003, s. 34.

² Vakıf eserleri ile ilgili detaylı bilgi için bkz., Kazıcı, *Osmanlı Vakıf Medeniyeti*, s. 151-246.

hayatına sirâyet eden vakıf müessesesini, vakfiyeler ışığında ele almak, bu konuda atılabilecek en önemli adımdır. Bu amaca yönelik olarak tanıtımına esas aldığımız Murtazâ Efendi'ye ait vakfiye, geçmişten günümüze hayâtîyetini koruyan müstesnâ belgelerden biridir.³

XVIII. yüzyılda İstanbul ve Anadolu'nun çeşitli yerlerinde mülkler vakfeden, Osmanlı Devleti'nde kalemiyye sınıfında görev yapan Murtazâ Efendi'nin vakfettiği eserler, vakıf bünyesinde yer alan görevliler, bunlara ödenen meblağ, vâkıf tarafından uyulması istenen şartlar, vakfın idaresi gibi konular, bu makalenin ana temasını oluşturmaktadır. Söz konusu vakfiyeye geçmeden önce vakfedeni kısaca tanımının yararlı olacağı düşüncesindeyiz.

I. Murtazâ Efendi'nin Hayatı

Makalenin bu bölümünde vakfiyeden ve klasik kaynaklardan edindiğimiz bilgiler çerçevesinde, Murtazâ Efendi'nin Osmanlı Dönemi'nde devlet adamı olarak icrâ ettiği görevlerine ve tasavvufî yönüne öncelikle yer vermek istiyoruz. *Sicill-i Osmânî*⁴ ve *Sefîne-i Evliyâ*⁵ gibi kaynaklarda, Murtazâ Efendi'nin memuriyet hayatına yer verilmiştir. Vakfiyedeki bilgilerden öğrendiğimiz kadarıyla Murtazâ Efendi, devletteki vazifesinin yanı sıra, birçok hayır kurumunun kurulmasında katkıları olan önemli bir şahsiyettir. Bu hayır işlerine kızı ve hanımı olmak üzere yakın çevresi de iştirâk etmiş, böylece birlikte güçlü bir vakıf müessesesi oluşturmuşlardır. Âilece arkalarında güzel, kalıcı eserler bırakarak insanlığa örnek teşkil etmişlerdir.⁶

Murtazâ Efendi'nin Osmanlı Devleti'nde tersâne-i âmire emîni ve cizye muhasebecisi olarak görev yaptığını, İstanbul'da Mahmutpaşa'da Veli Câmii yakınında ikâmet ettiğini, babasının adının Mehmed olduğunu bizim için birinci elden kaynak olan vakfiyeden öğrenmiş bulunuyoruz.⁷ Bu anlamda Murtazâ Efendi ilmiyeden yetişmiş, daha çok muhasebecilik gibi hesap işleri alanında yüksek görevlere getirilmiştir. Murtazâ Efendi'nin maddî imkânlarının ne düzeyde olduğunu

³ İstanbul Müftülüğü Meşihat Arşivi, *el-Hâc Murtazâ Efendi Vakfiyesi*, nr., 1702.

⁴ Mehmed Süreyyâ, *Sicill-i Osmânî*, Matbaa-i Âmire, İstanbul, 1308, c. IV, s. 361.

⁵ Hüseyin Vassâf, *Sefîne-i Evliyâ-yı Ebrâr Şerh-i Esmâ-ı Esrâr*, Süleymaniye Kütüphanesi, Yazma Bağışlar, nr. 2306, c. II, s. 46.

⁶ Murtazâ Efendi'nin, eşinin ve kızının vakfettiği mülkler, vakfiye metnine bağlı kalınarak ele alınacaktır.

⁷ *Vakfiye*, vr. 6a- 6b, 26b-27a.

bilmiyoruz. Fakat onun tersâne-i âmire emîni olarak görev yaptığını kaynaklardan öğreniyoruz. Osmanlı Devleti'nde böyle bir vazifede bulunan kişinin maaşı oldukça yüksek düzeyde idi. Tersâne veznesinden çıkan paranın yüzde onu tersâne emînine maaş olarak ödenmekteydi.⁸ Muhtemelen Murtazâ Efendi, bu yüksek maaş imkânlarına sahip olması ile birçok hayır kurumunun kurulmasına katkıda bulunmuştur.

Murtazâ Efendi, 1146/1733 yılında tophâne nâzırı, 1147/1734 yılında tersâne emîni⁹ olarak vazife yapmıştır. Fakat bu görevine devam ederken, kısa bir süre sonra azledilmiştir. Bu durum çok fazla uzun sürmemiş 1151/1738 yılında ikinci kere tersâne emîni olmuştur. 1153/1740 yılında Anadolu muhasebecisi, 1154/1741 yılında tekrar üçüncü kere tersâne emîni olmuş; fakat aynı yıl bu görevinden tekrar azledilmiştir. Elimizdeki bilgiler sınırlı olduğu için, onun hangi sebepten dolayı görevinden uzaklaştırıldığını tespit edemedik. Mühim bir sebepten olmasa gerek ki bu azlin akabinden kısa bir süre sonra tekrar görevinin başına dönmüştür. 1158/1745 yılında cizye muhasebecisi, 1159/1746 yılında rûznâme-i evvel olarak görevine devam etmiştir.¹⁰ Bu görevlerinin dışında Murtazâ Efendi, bir süre vekâleten kaptan¹¹ olarak da vazifede bulunmuştur.¹²

⁸ M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul, 1993, c. III, s. 466.

⁹ Tersâne emîni; tersânenin ve diğer bütün harp gemilerinin gelir-gider defterleriyle inşaat, tamirât, alım-satım gibi işlerine bakan, depoları ve malzemeyi kontrol eden, tersâne hazînesinden sorumlu olan kişidir. Tersâne emîni, birinci sınıf hâcegân rütbesinde olup, dîvân müzâkerelerine iştirâk etmese de orada bulunarak, gerektiğinde sorulan sorulara cevap verirdi. Mithat Sertoğlu, *Osmanlı Tarih Lügati*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1986, s. 333; Tersâne emînliği 1246/1830 yılında kaldırılmıştır. Bundan sonra bu vazife, Kaptan paşaların sorumluluğuna verilmiş ve bu iş için kendisine bir de yardımcı tâyin olunmuştur. Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c. III, s. 466.

¹⁰ Süreyyâ, *Sicill-i Osmanî*, c. IV, s. 361.

¹¹ Murtazâ Efendi'nin mesleği tersâne emîni idi. Bu vazifede bulunan kişi, kaptan paşa işi gereği denize çıktığında, ona vekâlet ederdi. Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c. III, s. 465.

¹² Şem'dânî-Zâde Fındıklılı Süleyman Efendi, *Mürî'it-Tevârih*, c. I, (nşr. Münir Aktepe), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 1976, s. 111.

A. Murtazâ Efendi'nin Tasavvufî Yönü

Murtazâ Efendi, hesap işleri alanındaki uzmanlığının yanı sıra tasavvufla da yakından ilgilenmiştir. Murtazâ Efendi'nin hayat çizgisi, hacca gittiği esnada Nakşibendî tarikatının önde gelen isimlerinden Ahmed Yekdest Cüryânî (ö.1119/1707)'yi tanımasından sonra değişmiş ve ardından mezkûr şeyhe intisâb etmiştir.¹³ "Müceddid-i elf-i sâni" (ikinci bin yılın yenileyicisi) lakabıyla anılan İmâm-ı Rabbânî Ahmed Fârûk Sirhindî (ö.1034/1624)'nin öncülük ettiği Müceddidîliğe intisâb eden Murtazâ Efendi, onun oğlu Hâce Muhammed Mâsûm (ö.1079/1668)'un müridi Ahmed Yekdest Cüryânî'nin halîfelerinden biridir.¹⁴ Bu anlamda Murtazâ Efendi'nin tasavvuftaki silsilesi Ahmed Yekdest Cüryânî (ö.1119/1707), Hâce Muhammed Mâsûm (ö.1079/1668) ve Ahmed Fârûk Sirhindî (ö.1034/1624) vâsıtasıyla Nakşibendîliğin Müceddidiyye koluna dayanmaktadır. Murtazâ Efendi, söz konusu tarîkata sadece gönül vermekle kalmamış, vakfettiği Eyüp'teki tekkeyi de Nakşibendiyye tarîkatı müntesiplerine tahsis etmiştir.

Hayatı hakkında kaynaklarda kapsamlı bilgiye ulaşamadığımız Murtazâ Efendi, 1160/1747 yılında Ramazan ayının on altıncı günü vefat etmiştir.¹⁵ Eyüp'te, İdris Köşkü civârında vakfettiği kendi adıyla anılan tekkenin hazîresine defnedilmiştir.¹⁶ Âilesinin kabirleri de aynı yerde bulunmaktadır. Mezkûr tekkenin Haliç'e bakan ana kapısından girince, sağ tarafta parmaklık içinde ortalarda yer alan, yeşil renkli mermer taştan müteşekkil, sülüs ile yazılı kitâbede şu ifadeler yer almaktadır: "*Hüve'r-Rezzâku'l-Bâkî/Sâhibu'l-hayrât/ ve'l-Hasenât sâbikân/ Ruznamçe-i evvel merhûm/el-Hâc Murtazâ Efendi/ rûhuna el-fatîha, 1160/1747*".

II. Murtazâ Efendi'ye Ait Vakfiyenin Muhtevâsı

Vakfın genellikle vâkıfı tarafından hazırlanmış nizamnâmesine (yönetmelik) vakfiye denilmektedir.¹⁷ Bilindiği üzere vakıflar, vakfı tesis eden kişinin belirlediği şartlara göre yönetilmekteydi. Vakfın yönetiminden ise mütevelliler sorumluydu. Bu anlamda vakfın tesisi, işleyişi ile ilgili hüküm, şart ve kâideleri içeren vakfiye, hukûkî bir belge niteliği taşımaktaydı. Sadece kadı tarafından tescil edilen vakfiyeler

¹³ Süreyyâ, *Sicill-i Osmanî*, c. IV, s. 361.

¹⁴ *Sefîne-i Evliyâ*, c. II, s. 46.

¹⁵ Süreyyâ, *Sicill-i Osmanî*, c. IV, s. 361.

¹⁶ Vassâf, *Sefîne-i Evliyâ*, c. II, s. 46.

¹⁷ Kazıcı, *Osmanlı Vakıf Medeniyeti*, s. 49.

kayda geçirilmekteydi.¹⁸ Vakfiyelerde genelde, Allah'a hamd-u senâ, vakfın ecir ve sevâbıyla ilgili âyet ve hadisler, vakf olunan mallar, vakfedilen malların nasıl idâre edileceği, vâridâtın yeri, sınırları, vakfın devamlılığı, vakfın ihtiyaç sahiplerine tahsisi, vakfın kimler tarafından yönetileceği, hâkimin vakfın sıhhat ve lüzûmuyla ilgili hükmü gibi hususlar yer almaktaydı.¹⁹

Tanıtımına esas aldığımız vakfiyede, Allah'a hamd, Hz. Peygamber'e salât ve selâm ile başladıktan sonra, sadaka-i câriye'nin ve hayır-hasenât yapmanın önemine işaret eden ifadelerle yer verilmiştir. Vakfın kurucusu hakkında kısa bir bilgi verildikten sonra, vakfın mâli yönü ile ilgili gelir getiren akârât ve hudutları belirleyen kısma değinilmiştir. Ayrıca vakfiyede, hizmet personelinin tayini, tesbiti, ücreti, görevlerinin neler olduğu ve yapılan harcamalar üzerinde durulmuştur.

İstanbul Müftülüğü Meşihat Arşivi'nde yer alan vakfiye, 1702 numarada kayıtlı olup, 105 varaktan ibarettir. Söz konusu vakfiyede Murtazâ Efendi'nin, eşi Behrî Hâtûn ile Kızı Selime Hanım'ın vakiyesi de yer almaktadır. Vakfiye metni Memmed Emin Efendi, Mehmed Sâlih el-Kâdı, Seyyid Mustafa İbn Mevlâ, Abdullah Mâhir el-Mevlâ, Yemliha Hasan el-Mevlâ adlı şahıslar tarafından kaydedilmiştir.

Türkçe, eski harflerle yazılan vakfiye dört bölümden müteşekkildir. İlk bölümü Murtazâ Efendi (ö.1160/1747)'nin vefatından bir yıl öncesine ait olup, 1159/1746 tarihli. İkinci bölüm 1161/1748 tarihli olup, bu bölümde Murtazâ Efendi'nin vakfettiği mülkler yer almaktadır. Üçüncü kısımda, Murtazâ Efendi'nin kızı Selime Hanım'ın 1175/1761 tarihli vakfiyesi bulunmaktadır. Son bölüm ise, Murtazâ Efendi'nin eşi Behrî Hâtûn'a ait olup, 1179/1765 tarihli. Vakfiyeden anlaşıldığı üzere Behrî Hâtûn ve Selime Hanım vakıflarının, Murtazâ Efendi'nin vakfına dâhil edilmesini istemişlerdir.

A. Vakfedilen Mülkler (Müessese, Emlak, Arazi)

Genel itibâriyle vakfiye metinlerinde, vakfedilen mülklerin neleri içerdiği ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır. Söz konusu vakfiye örneğimizde de Murtazâ Efendi'nin mescid, câmi, tekke, mekteb, birçok ev, bahçe, su kuyuları vs. vakfettiği görülmektedir. Vâkîf Murtazâ Efendi, yaptığı hayır hasenâtın karşılığında Allah'ın rızasını kazanmayı,

¹⁸ Kazıcı, *Osmanlı Vakıf Medeniyeti*, s. 53.

¹⁹ Ali Himmet Berki, *Vakfa Dair Yazılan Eserlerde Vakfiye ve Benzeri Vesikalarda Geçen İstilah ve Tâbirler*, VGM Yay., Ankara, ty., s. 57.

vefâtından sonra da hayırla yâd edilmeyi arzu etmiştir. Vakfettiği mülkler göz önünde bulundurulduğunda, onun çok yönlü vakıf düşüncesine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

a) Murtazâ Efendi'nin Vakfettiği Mülkler

Vakfiye metninde yer alan ifadelerle göre, Murtazâ Efendi'nin gelir getiren mülklerle birlikte on bin kuruş vakfettiği görülmektedir. Mezkûr zât, belirtilen bu meblağ ile uygun yerlerde mülkler satın alınmasını, kiraya verilmesini şart koşmuştur.²⁰ Murtazâ Efendi, tekke, mescid, câmi gibi ibâdet mekânları dışında gayr-i menkûl olarak çok sayıda ev vakfetmiştir. Vakfedilen evlerde genelde altı üstü odalar, sofa, kiler, mutfak, hamâm, helâ, su kuyusu, ahır, avlu, ambar, ocak, mahzen, bahçe, köşk, odunluk, hol, geniş salon, mağsel, meyveli meyvesiz ağaçlar, su kuyuları gibi unsurlar bulunmaktadır.

Vakfiyede yer alan bilgiler ışığında, Murtazâ Efendi'nin vakfettiği mülkleri tablo hâlinde topluca ele almanın faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Murtazâ Efendi'nin Vakfettiği Mülkler

Mülkler	aded	Mülkler	aded
Mescid	1	Ticarethâne	1
Câmi	1	Hallaç dükkânı	1
Tekke	1	Manav dükkânı	1
Mekteb	1	Yalı	1
Ev	237 odalı 55 ev	Bahçe	23
Nakit	10.000 kuruş	Bî'r-imâ	49
Hamam	2	Kayık limanı	1
Büyük oda	6	Mâilezîz(tatlısugelirleri)	2
Odunluk	1	Balıkçı mahzenleri	4
Gümrükhâne	1	Kanevât (su kanalları)	
Bakkaldükkânı	1	Meyveli meyvesiz ağaçlar	
Dükkân	1	Külhan (Hamam Ocağı)	
Berber dükkânı	1	480 akçe mukataası olan bahçe	

b) Murtazâ Efendi'nin Kızı Selime Hanım'ın Vakfettiği Mülkler

İncelediğimiz vakfiye metninde sadece Murtazâ Efendi'nin değil; eşinin ve kızının İstanbul ve Anadolu'nun muhtelif yerlerinde vakıfları

²⁰ Vakfiye, vr. 11b, 12a.

yer almaktadır. Vakfiyeden anlaşıldığı üzere Murtazâ Efendi'nin kızı Selime Hanım, vakfettiği 2.150 kuruş ile uygun yerlerde akâr satın alınmasını istemiştir. Vakfiye kaydında yer alan bu konudaki ifadeler şöyledir: "... *Selime Hanım hayâtında ben bi-emrillâhi te'âlâ vefât eylediğim de vakf olmak üzere sülüs mâlımdan iki bin yüz elli kuruş ifrâz ve meblağ-ı merkûme ile münâsib mahallerde akâr iştirâ...*"²¹

Vakfiyedeki bilgiler doğrultusunda Murtazâ Efendi'nin kızı Selime Hanım'ın vakfettiği mülklerin şu unsurlardan oluştuğu görülmektedir.

Murtazâ Efendi'nin Kızı Selime Hanım'ın Vakfettiği Mülkler

Mülkler	aded	Mülkler	aded
Ev	17 odalı 7 ev	Bi'r-imâ-sarnıç	2
Nakit	2.150 kuruş	Dükkân	4

c) Murtazâ Efendi'nin Eşi Behrî Hâtûn'un Vakfettiği Mülkler

Murtazâ Efendi'nin kızı Selime Hanım gibi eşi Behrî Hâtûn da 6.000 kuruş vakfetmiştir. Bu belirtilen mablağ ile uygun görülen yerlerde akâr satın alınmasını talep etmiştir. Ayrıca kendisine ait vakfın eşi Murtazâ Efendi'nin vakfına dâhil edilmesini istemiştir. Buna dâir vakfiye kaydında yer alan ifadeler ise şöyledir: "*Nakşibendiyye Hânkâhı kurbunda arsa-i memlûkem üzerine mukaddemâ li-vechillâhi te'âlâ etfâl-i müslimîn için binâ ve ihyâ eylediğim mekteb-i şerif ile atyeb mâl ve ahsen meâlimden ifrâz eylediğim altı bin kuruşumu hasbeten lillâhi te'âlâ vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs ve zevcim merhûm-ı mûmâ-ileyh Murtazâ Efendi'nin hânkâh-ı merkûme vakfına zam ve ilhâk ve şöyle şart eyledim ki meblağ-ı mezkûr ile münâsib mahallerde akâr iştirâ ve icâreteyn-i misliyyeteyn ile icâr...*"²²

Vakfiyede yer alan bilgilere göre, Murtazâ Efendi'nin eşi Behrî Hâtûn'un vakfettiği mülkler özetle şu şekildedir:

Murtazâ Efendi'nin Eşi Behrî Hâtûn'un Vakfettiği Mülkler

Mülkler	aded	Mülkler	aded
Ev	69 odalı 20 ev	Bi'r-imâ	14
Nakit	6.000 kuruş	Bahçe	14
Odunluk-Kömürlük	7	Mâilezîz	1
Mektep	1	Sukuyusu	1

²¹ Vakfiye, vr. 73a.

²² Vakfiye, vr. 73a.

B. Vakfiyede Belirtilen Giderler

a) Murtazâ Efendi Vakfı'ndan Yapılacak Harcamalar

İbâdet ve eğitim gibi toplumsal hizmetlerin yerine getirilebilmesi amacıyla vakıf gelirlerinin câmi, mektep, tekke gibi kuruluşlara tahsis edilmesine yönelik ifadeler vakfiye metninde yer verilmiştir. Bunun dışında söz konusu bu mekânların o günkü koşullarda aydınlatılabilmesi için mum ve zeytinyağı, temizliği için gerekli personel, tamirâtı için yapılan harcamalar, misafirlere ikrâm için helvâ yapılıp dağıtılması gibi muhtelif masraflar, vakfiye örneğimizde detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Anlaşıldığı üzere Murtazâ Efendi sadece câmi, mescid ve mekteb gibi mülkleri vakfetmekle kalmamış, bu mekânların işlevselliğini arttırmaya ve devamını sağlamaya yönelik olarak yapılması gerekenleri vakfiyede tek tek belirlemiştir. Vakfiyede yer alan bilgiler ışığında Murtazâ Efendi'nin vakfından yapılan harcama listesi, şu kalemlerden oluşmaktadır.

Murtazâ Efendi Vakfı'ndan Yapılacak Harcamalar

Harcama kalemi	Yevmî akçe	Harcama kalemi	Yevmî akçe
(Silistre'de) câminin imâm-hatibi	7	Hademe (saka-hatab)	5
Müezzin-kayyım	4		
(Eyüp'te) câminin imâm-hatibi	4	Revgan-ı zeyt (zeytinyağı) (câmi)	
Müezzin-kayyım	4	Mum	6
		Kandil	
(Eyüp'te) tekkenin şeyhi	10	Aşçı	3
(Silistre'de) mekteb-i halîfe	1	Mütevellî	4
Kitâbet	2	Revagan-ı zeyt, mum (Tekke)	3
Cibâyet	3	Mum-ı asel (mescid)	6
Ferrâş-ı zâviye	2	Yemek masrafı	30
(Silistre'de) Muallim-i sıbyân	4	Mâi lezîzin râhı âbisi	2
	Senevî akçe		Senevî akçe
Câminin mefrûşâtı	1.600	Câminin mum-ı asel (balmumu)	600

b) Murtazâ Efendi'nin Kızı Selime Hanım'ın Vakfından Yapılacak Harcamalar

Murtazâ Efendi'nin kızı Selime Hanım'a ait vakfiye metninin bulunduğu bölümde, fazla bir harcama kalemi zikredilmemiştir. Metinde yer alan ifadeler göre Selime Hanım, İstanbul Mahmud

Paşa'da Veli Câmîi'nde vâiz olarak tayin edilen kimseye yevmî 10 akçe verilmesini talep etmiştir. Bu konuda vakfiyede yer alan ifadeler şöyledir: *"İstanbul'da Mahmudpaşa-yı Velî Câmî-i şerîfinde cemâ'at-i müslimîne va'z u nasîhat için ulemâdan bir kimesne vâ'iz ta'yîn olunup yevmî on akçe vazîfe verile"*²³

c) MurtazâEfendi'nin Eşi Behrî Hâtûn'un Vakfından Yapılacak Harcamalar

Daha önce de zikredildiği üzere, Selime Hanım ve Behrî Hâtûn kendilerine ait vakıfların, Murtazâ Efendi'nin vakfına dâhil edilmesini istemişlerdir.²⁴ Bu anlamda Behrî Hâtûn, eşi Murtazâ Efendi'nin vakfına kâtib ve câbî olarak görevlendirilen kimselerin kendi vakfına da kâtib ve câbî olmalarını talep etmiştir. Vakfiye kaydında buna dair yer alan ifadeler şöyledir: *"zevcim mûmâ-ileyh Murtazâ Efendi'nin evkâfına kâtib ve câbî olan kimesneler benim vakfıma dahî kâtib ve câbî olup her birine yevmî bir akçe kitâbet ve cibâyet vazîfesi verile."*²⁵

Osmanlı toplumunda hayırda öncülük eden hanımlardan biri olan Behrî Hâtûn, eşi Murtazâ Efendi'nin vakfettiği dergâhta ayda bir kere pazartesi geceleri Nakşibendiyye usûlü hatm-i hâcegân zikri yapılmasını istemiştir. Zikir merâsimi sonrasında, gelen misafirlere ve tekkenin dervişlerine helvâ dağıtılmasını talep etmiştir. Helvâ dağıtımıyla ilgili malzemeler için de günlük 16 akçe ayrılmasını uygun görmüştür. Helvâ yenildikten sonra kendisine, eşi Murtazâ Efendi'ye, oğlu Halil Reşid Efendi'ye üç ihlâs bir fâtiha okunmasını, kendisi ve âilesi için dua edilmesini talep etmiştir. Vakfiye kaydında belirtilen bu husûsa dâir ifadeler şöyledir: *"....ve sâlifü'z-zikr hânkâhda ayda bir kere leyle-i isneynde hatm-i hâcegân olup, akabinde tabh-ı helvâ için yevmî on altı akçe verilip tenâvel olunduktan sonra kemâl-i keremlerinden bu fakîre ve zevcim mûmâ-ileyhin ve sadrî oğlum müteveffâ Halil Reşîd Efendi için üçer ihlâs-ı şerîfe ve birer fâtiha-i şerîfe okunup sevâbını rûhumuza ihdâ ve hayr duâ buyurular..."*²⁶

Bilindiği üzere vakfedilen tekkeler özelde belli bir tarîkatın dervişlerine tahsis edilmiş olsa da genel itibâriyle bu mekânlar tüm mü'minlerin ibadet alanıdır. Bu anlamda Behrî Hâtûn, eşinin vakfettiği tekke ve câmide Kur'ân okunması için, Kur'ân-ı Kerîm ve bunun

²³ Vakfiye, vr. 64a.

²⁴ Vakfiye, vr. 72a.

²⁵ Vakfiye, vr. 74a.

²⁶ Vakfiye, vr. 73a-b

yanında otuz adet Kur'ân cüzlerinin olduğu bir sandık vakfetmiştir. Kur'ân tilâveti noktasında ehil olan iki kişinin Kur'ân-ı Kerîm okumasını, ardından yapılan duâda sevâbını kendi rûhuna, eşi Murtazâ Efendi ve oğlu Halil Reşîd Efendi'nin rûhlarına ve ayrıca Hz. Peygamber'in, sahâbenin diğer tüm mü'minîn ve mü'minâtın rûhlarına hediye edilmesini talep etmiştir. Kur'ân-ı Kerim'i okuyana günlük iki akçe ve cüzleri okuyan kişiye iki akçe olmak üzere toplam dört akçe verilmesini şart koşturmuştur. İlgili vakfiye kaydında buna dâir yer alan ifadeler şunlardır: *"..tekye-i merkûmede câmi şerîfde ve vakfı sahîh ile ve vakf ve sandık ile vaz' eylediğim bir kıt'a-i Kelâm-ı kadîm-i şerîf ve otuz aded iczâ-i kelâm-ı kadîm-i şerîfi iki kimse tilâvet ve sevâbını benim ve zevcim mûmâ ileyhın ve oğlum mûmâ ileyh Halil Reşîd Efendi'nin ve sâir cemî' mü'minîn ve mü'minâtın rûhlarına ihdâ ve mukâbelesinede mushaf-ı şerîfi tilâvet eden kimseye yevmî iki akçe ve eczâ-i şerîfeyi tilâvet eden kimseye dahî yevmî iki akçe vazîfe verile..."*²⁷

Vakfiyede yer alan bilgiler doğrultusunda özetle ifade edecek olursak, Murtazâ Efendi'nin eşi Behrî Hâtûn'un vakfından yapılacak harcama listesi şu kalemlerden oluşmaktadır.

MurtazâEfendi'nin Eşi Behrî Hâtûn'un Vakfından Yapılacak Harcamalar

Harcama kalemi	Yevmî akçe	Harcama kalemi	Yevmî akçe
Muallim-isıbyân	5	Câbî	1
Mekteb-ihâlîfe	2	Kur'ân-ı Kerim'i okuyan kişi	2
Kâtib	1	Kur'ân cüzü okuyan kişi	2
Mütevellî	1	Tabh-ı helvâ	16

C. Vâkfın Şartları

Murtazâ Efendi'nin hayatını ele aldığımız kısımda onun, Nakşibendiyye tarikatına intisâb ettiğini ifade etmiştik. Bu anlamda Murtazâ Efendi, Eyüp'te vakfettiği tekkeyi, müntesibi olduğu tarikatın dervişlerine tahsis etmiştir. Vakfiye kaydında, söz konusu tekkede bulunan odaların kimler tarafından kullanılacağı ayrıntılı olarak zikredilmiştir. Buna göre tekkede, toplam beş oda yer almaktadır. Murtazâ Efendi, bir odanın şeyh efendiye diğer dört odanın ise ise tekkenin dervişlerine tahsisini uygun görmüştür. Bu konuda vakfiyede

²⁷ Vakfiye, vr. 73b, 74a.

belirtilen ifadeler şöyledir: “*Nakşibendiyye’den bir kimesne şeyh olup yevmî on akçe meşîhat vazîfesine mutasarrîf olup, binâ olunan beş bâb odanın birinde sâkin ola...ve mâ-adâ dört bab odada Nakşibendiyye fukarâsı sâkîn ola...*”.²⁸

Allah’ın rızasını kazanmak amacıyla kurulan vakıflarda ilmî, ahlâkî ve edebî her yönden üstün vasıflara sahip olan kişilerin görev alması gerektiği vakfiyelerde özellikle zikredilen husûslardan biridir. Murtazâ Efendi de tekkenin şeyhi vefât ettiğinde, yerine gelecek kişinin kâmil mânâda tarîkat ehli, okur-yazar, Hanefî mezhebine mensup, takvâsı tam bir kişi olmasını istemiştir. Ayrıca Nakşibendiyye tarikatının ileri gelenlerinin uygun görmesi ve mütevellinin arz etmesi ile bu tayin işleminin gerçekleşmesini şart koşturmuştur. Vakfiye kaydında bu husûsa dâir yer alan ifadeler şöyledir: “*...şeyh olan kimesne fevt oldukta meşâyih-ı Nakşibendiyye’nin münâsib gördükleri bir kâmil tarîk ve okur-yazar mezhebi Hanefiyye’den bir ehli takvâ kimesne mütevellî arzı ile şeyh ta’yîn oluna...*”.²⁹ Aynı şekilde, imâm ve hatip olarak görevini îfâ eden kişilerin vefâtı akabinde bunların yerine gelecek kimselerin Kur’ân tilâvetine vâkıf, ilim ve amel bütünlüğüne sahip kişiler arasından seçilmesi istenmiştir. Bu konuda ilgili vakfiye kaydında yer alan ifadeler şöyledir: “*...İmâmet ve hitâbete ve hocalığa mutasarrıflar fevt oldukta mücevid ve tilâvete kâdir ve şerâit-i İslâmiyyeye ârif müstahik ve muhtâr cemaât evlâdları bulunur ise mütevellî arzı ile evlâdına tevcih oluna. Müstahik olmayan evlâdına verilmeyip müstehik olan kimselere verile...*”.³⁰

Vakfiye metninde yer alan ifadelere göre, İstanbul ve Anadolu’nun muhtelif yerlerinde çok sayıda ev, dükkân gibi gayr-i menkuller vakfedilmiştir. Bunlardan elde edilen kira gelirleri ile Murtazâ Efendi, vakfettiği câmi, mescid, mekteb ve tekkenin ihtiyaçlarının karşılanmasını şart koşturmuştur. Vakfiyede “meşrûta” ibâresi kullanılmıştır ki bu da ilk sahibi tarafından ev, tarla, arsa gibi taşınmazların satılmamak şartıyla kendisinden sonra gelen mirasçılara bırakılması anlamına gelmektedir.³¹ Murtazâ Efendi, “*evlâd-ı ve evlâd ve evlâd-ı ve evlâd ve evlâd-ı ve evlâdına batnen ba’de batnin meşrûta ola*” diyerek vakfettiği akârâtın kendisinden sonraki nesillere intikâlini arzu etmiştir. Öncelikle ilk kuşaktaki soyundan gelen kız ve erkek evlâdlarına, ardından ikinci kuşaktaki kız

²⁸ Vakfiye, vr. 14a.

²⁹ Vakfiye, vr. 14a.

³⁰ Vakfiye, vr. 19b-20a

³¹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Yay., Ankara, 2012, s. 733.

ve erkek evlâdlarına, sonrasında üçüncü kuşaktaki kız ve erkek çocuklarına, onların da nesli kalmadığında kardeşlerine intikâl etmesini istemiştir. Bunların da inkırâzında kardeşlerinin bir, iki ve üçüncü kuşaktaki kız ve erkek evlâdlarına intikâlini talep etmiştir. Kendisinin ve kardeşlerinin neslinden kimse kalmadığında ise vakıf gelirlerinin Medine-i Münevvere'de bulunan fakir Müslümanlara gönderilmesini şart koşturmuştur.³² Bununla birlikte Murtazâ Efendi, vakfın gelirlerinden bir kısmının her sene Haremeyn-i Şerîfeyn'de bulunan fakirlere ulaştırılmasını da istemiştir. Bu husûsa dâir vakfiye kaydında yer alan ifadeler şöyledir: "...bâîada tahrîr olunduğu üzere zevâyid-i merkûmeyi be-her sene Haremeyn-i Şerîfeyn fukârasına irsâl ve îsâl için Haremeyn-i Şerîfeyn mütevellîsine teslim oluna...".³³

Vakfiye metninde zikredilen tüm bu şartlarda azaltma, çoğaltma ve değiştirme gibi husûsların söz konusu olmayacağı özellikle belirtilmiştir. Herhangi bir özür sebebiyle değişikliğin olması hâlinde ise vakfın, fakir Müslümanlara meşrûta olduğu ifade edilmiştir.³⁴

D. Vakfın Tevliyeti (İdaresi)

Vakıf gelirlerinin vakfedenin belirlediği şartlar doğrultusunda amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığının kontrolünü sağlamak üzere mütevellî olarak bilinen idârî bir organizasyon teşekkül ettirilmiştir. Bu anlamda vakıf mütevellisi olarak görev üstlenen kimse, kendisine emanet edilen vakfa âit malları korumak ve onları idare etmekle yükümlüydü. Vakıf mütevellileri bu hizmetleri karşılığında belli bir ücret almaktaydı. Bunun meblağı da yine vakfedenler tarafından vakfiye metninde belirtilmiştir.

Vakfiye metninden anlaşıldığı üzere, Murtazâ Efendi yaşadığı sürece vakfın tevliyetinin kendi üzerinde olmasını şart koşturmuştur. Vefatından sonra ise bu görevin evlâdları tarafından icrâ edilmesini, sonrasında ise ikinci ve üçüncü kuşaktaki neslinden gelen kişilerin bu vazifeyi yürütmesini istemiştir. Murtazâ Efendi, vakfiyede yer alan "*Batnen ba'de batnın*" ifadesiyle böylece vakfın tevliyetinin nesilden nesile intikâlini arzu etmiştir. Bu üç kuşakta neslinden gelen kimse kalmaması durumunda ise mütevellîlik görevinin kardeşi Hacı Halil Ağa'ya,

³² Vakfiye, vr. 16a-b, 17a.

³³ Vakfiye, vr. 19b.

³⁴ Vakfiye, vr. 20a-b, 21a.

sonrasında kardeşi Hacı İbrahim Ağa'ya verilmesini şart koşturmuştur. Kendi evlâtlarında olduğu gibi, aynı şekilde kardeşlerinin bir, iki ve üçüncü kuşaktaki evlâtlarının yaşça büyük olanlarına bu görevin verilmesini talep etmiştir.³⁵ Murtazâ Efendi, bu belirtilenlerin dışında neslinden gelen kimse kalmaması hâlinde ise vakfın ileri gelenlerinin uygun gördüğü güvenilir kişinin mütevellî olmasını şart koşturmuştur. İlgili vakfiye kaydında yer alan ifadeler şöyledir: "...ba'de inkirâzî küll vakf-ı mezbûre nâzır muşâru'n-ileyh hazretleri re'yiyle bir mu'temed kimesne mütevellî olup...".³⁶

Vakfiye örneğimizde yer alan Selime Hanım, babası Murtazâ Efendi'nin vakfına mütevellî olacak kişinin, kendi vakfına da mütevellî olmasını istemiştir. Bu konuda vakfiyede yer alan ifadeler şöyledir: "*Vakf-ı mezbûr babamız merhûm Murtazâ Efendi'nin Medîne-i Eyüb'de İdris Köşkü kurbunda binâ ve ihyâ eylediği Nakşibendiyye Zâviyesi Vakfı'na her kim mütevellî olur ise ol kimesne benim vakfıma dahî mütevellî ola ve vakf-ı merhûm babamız merhûmun vakfına zamm ve ilhâk oluna*".³⁷

Vakfiye metnimizin son bölümünde yer alan Murtazâ Efendi'nin eşi Behri Hâtûn, yaşadığı sürece vakfın tevliyetinin kendi üzerinde olmasını istemiştir. Vefatından sonra ise Giritli Hacı İbrahim Ağa'nın, onun da vefatından sonra oğlu Halil Reşid Efendi'nin kızı Hatice Hanım'ın mütevellî olmasını istemiştir. Hatice Hanım'ın vefâtından sonra ise onun neslinden gelen kız ve erkek çocukların en sâlih ve en reşid olanlarının yaşça en büyük olanına bu vazifenin verilmesini istemiştir. Tamamen neslinden kimse kalmadığında ise eşi Murtazâ Efendi'nin vakfına tevliyet eden kimsenin kendi vakfına da mütevellî olmasını şart koşturmuştur.³⁸

Sonuç

Osmanlı Devleti'nin toplumsal yapısında var olan yardımlaşma ve dayanışma uygulamalarının yakından anlaşılabilmesi için, o döneme ışık turtan vakfiye metinlerinin iyi tahlil edilebilmesi gerekir. Bilindiği üzere, Anadolu'da kültür ve medeniyetin gelişmesinde vakıfların büyük rolü olmuştur. Bu vakıf örneklerinden biri de XVIII. Yüzyılda İstanbul ve

³⁵ Vakfiye, vr. 17b-19b

³⁶ Vakfiye, vr.19b.

³⁷ Vakfiye, vr. 64b.

³⁸ Vakfiye, 75a-b, 76a.

Anadolu'nun muhtelif yerlerinde âilesi ile birlikte câmi, mescid, mekteb gibi mülkler vakfeden Murtazâ Efendi'ye aittir. Vakfiye metninde verilen bilgiler ışığında Murtazâ Efendi ve âilesinin yaptıkları hayır hasenâtları, vakfettikleri mülkleri ele almış bulunmaktayız.

Vakfiye örneğimizde vâkîfın kimliği, nerede ikâmet ettiği, vakfettiği mülkler, vakıf gelirleri ve kullanım yerleri, vakıf bünyesinde görev alan personelin vasıfları, bunlara hizmetleri karşılığında ödenen meblağ, vakfın tevliyeti, (yönetimi), vakfın devamı gibi husûslar üzerinde ayrıntılı olarak durulmuştur. Bu anlamda tanıtımına esas aldığımız vakfiyede öne çıkan özellikler şöyledir: Murtazâ Efendi'nin Eyüp'te Nakşibendiyye müntesiplerine vakfettiği tekkede eşi Behrî Hâtûn, pazartesi akşamları, hatm-i hâcegân zikrinin icrâ edilmesini istemiştir. Zikir merâsimi bittikten sonra dervişlere ve gelen misafirlere helvâ dağıtılmasını talep etmiştir. Buna dâir masraflar için vakfın gelirlerinden belli bir miktar ayrılmasını istemiştir. Vakfiyede yer alan bu bilgiler ışığında mezkûr tekkede helvâ dağıtma uygulaması olduğunu anlıyoruz. Behrî Hâtûn ayrıca, tekkeye ve yanında bulunan câmiye Kur'ân-ı Kerîm ile Kur'ân cüzlerinin olduğu bir sandık vakfetmiştir. Kur'ân Kerîm okuyan görevliler için de belli bir meblağ verilmesini şart koşturmuştur. Vakfiye örneğimizde de görüldüğü üzere câmi, mekteb ve tekke gibi kuruluşlar vakfedenler, sadece bu müesseseleri tesis etmekle yetinmemişler; buralarda icrâ edilen faaliyetlerin devamını sağlamaya yönelik olarak harcama kalemlerini tespit edip, vakıf kayıtlarında buna yer vermişlerdir. Ayrıca bu kuruluşlarda görev üstlenenlerin kâmil mânâda tarîkat ehli, Kur'ân tilâvetine vâkîf, ilim ve amel bakımından öncü şahsiyetler olması gerektiği de vakfiye örneğimizde üzerinde durulan husûslardan biridir. Vakfedilen müesseselerde, belirtilen özelliklere sahip nitelikli, vasıflı şeyh, imâm ve muallimlerin Osmanlı Dönemi sosyal yapısında dinî, ilmî, kültürel ve ahlâkî yönden büyük izlenimler bıraktığı bilinen bir gerçektir.

Bütün bunlarla beraber zikredilen şartlarda değiştirme, arttırma ve azaltma gibi husûsların olamaması gerektiği de vakfiyede öne çıkan özelliklerden biridir. Eğer geçerli bir özür sebebiyle şartlarda herhangi bir değişime gidilmesi durumunda vakfın ihtiyaç sahibi fakir Müslümanlara tahsis edilmesi gerektiği vakfiyede ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Osmanlı Dönemi'nde şehir merkezlerinden en ücrâ noktalara kadar câmi, mescid, mekteb ve tekke gibi çok sayıda kuruluşlar binâ edilmiştir. Tarihî süreç itibâriyle bu müesseselerin pek

çoğu yangın, deprem gibi muhtelif nedenlerle ya tamamen ortadan kalkmış, ya da yapılan onarımlarla fizikî olarak değişime uğramıştır. Hiç olmazsa günümüzde mevcûdiyetini koruyan eşsiz hazine niteliğindeki kültürel değerlerimizi vakfiye içeriklerinden tanıyarak, vâkıfların şartları doğrultusunda bunlara sahip çıkmamız toplum olarak öncelikli vazifelerimizden biri olmalıdır.

EK 1

Vakfiyenin Transkript Edilen Metni³⁹

[1a] Taalluku bimâ fîhi satrû'l-fakîr ileyhi sübhânehû ve te'âlâ ketebehû el-fakîr Mehmed Emîn -ufiye anhü-

Mâ-fî hâzihi'r-rakme mine'l-vakf ve's-sebîl câmi'un bimâ tesihhü bihi'l-evkâf bi't-teslîm ve't-tescîl haysü [...] münâsebe şurûten ve kuyûden ve uhkimet me'ânîhi rusûmen ve hudûden. Harrarahû el-fakîr el-müstemea'h min-fazl-i Rabbihi'l-kadîr azze şânuhû Mehmed Sâlih el-Kâdî bi-dâri's-saltanat-i Kostantınyıye el-mahmiyye -gufira lehû-

[...] fî hâzihi'l-evrâki'l- mebsure ve'r rusûm fî [...] es-sahâifi'l-mestûra mine'l-vakf ve's-şurût ve ta'ayyün el-masârîf ale'l-munammati'l-mebsût cerâ ledeyye ve vaka'a beyne yedey ve innî hakemtü bi's-sıhhati ve'l-lüzûmi vâkıfen bi'l-ihtilâf fî emri'l-evkâf beyne'l-e'immeti'l-eşrâf. Harrarahû el-abdû'l-fakîr ileyhi sübhânehû Es-Seyyid Mustafa ibni'l-Mevlâ Abdullah Mâhir El- Mevlâ hilâfete hû bi-mahkemet Mahmudpaşa bi-medînet Kostantınyıye -gufira lehümâ-

[1b] Bismillahirrahmanirrahim

Envâ'-ı hamd-ı cemîl vesnâf-ı şükr-i cezîl ol vâkıfû ahvâl ve ef'al ve mukaddirü erzâk ve âcâl olan vâcibü'l-vücûd ve mümteni'ü'l-misâl cânibine mahsûr ve ol vâhibü hâh ve celâl olan fâizü'l- [2a] cûd ve müttes'ü'n-nevâl dergâhına maksûrdur ki cümle mevcûdâtı kudret-i kâmileleriyle ibdâ' ve âmme-i masnû'âtı hikmet-i şâmileleriyle ihtirâ' edip husûsen hilkat-i Âdem'i ketm-i ademden vücûda getirip sâhibü akl-i selîm ve mekteb-i tekvînde cümle eşyâ ve esmâyı ta'lîm kılıp zümre-i insânı "velekad kerremnâ benî âdeme" ihsânıyla mükerrem ve mümtâz [2b] ve merâtib-i sâmiye-i dünyeviyye ve uhreviyyede tefâvüt-i kadr ve şân ve temâyüz-i sümüvv-i mekân ile "verafa' ba'zahüm fevka ba'din derecâtin" masdûk-ı kerîmi sûret-i zuhûrda ibrâz edip ba'zılarını servet

³⁹ İstanbul Müftülüğü Meşihat Arşivi, *el-Hâc Murtazâ Efendi Vakfiyesi*, nr., 1702.

ve yesâr i'tâsıyla tahsîl-i zâd-ı ahrete ikdâr ve mazhar-ı beşâret "men câe bi'l-haseneti felehû aşr emsâlihâ" olmakla miknet ve iktidâr ihsân etmekle tertîb-i [3a] hayrât-ı bâkiye ve techîz-i sadakât-i câriyeye tevîk ile ser firâz eyledi. Ve salâtün salavâtün mütevâlîyâtün ve tahiyyâtün behiyyâtün mütedâliyât ol makbûl-i dergâh-ı ilâhi ve mahrem-i harem lî ma'allâh. Sultân-ı serîr bülend ve püstî şehriyâr-ı memâlik vücûd ve heştî âric-i me'âric-i "vema erselnâke" râkî-i merâtib-i "levlâke levlâke" müşerrefi kerîme-i "sübhânellezî esrâ" [3b] Habîb-i Hüdâ Rasûl-i Kibriyâ imâm-ı enbiyâ muktedâ-yı asfiyâ hâce-i muallimhâne-i âlem Muhammedini'l-Mustafa sallalâhü te'âlâ aleyhi vesellem bi-adedi men samt ve tekellüm hazretlerinin Ravza-i mutahhara ve türbe-i münevverelerine ihdâ ve îsâr olunur ki ümmete uli'l-himmetlerine tarîk-i mesûbât ve müberrâtı izhâr ve sebîl-i sadakâtı rağib ve ihbâr eyledi mekteb-i fazlına irse Mûsâ görecektir [4a] olurdu ana asâ ve vürûd-ı şeref ve zûd-ı nâ-ma'dûd ervâh-ı pür fütûh-ı âl ve ashâb-ı bâhiretü's-sü'ûdlarına ittihâf olunur ki her biri sipihr-i hidâyetde necm tâbdâr ve evc-i vilâyetde birer kevkeb-i âlî-mikdâr rıdvânullâhi te'âlâ aleyhim ecma'în

Emmâ ba'd her sa'îd ve edîb ve her reşîd ve lebîbe lâyük ve hakîkatdır ki bu dünyâ-yı bî-karâr-ı [4b] nâ-pâyidârın fenâsını fenâ ile meşhûn ve gınâsını 'gınâ ile makrûn idiğini çeşm-i ibret ile müşâhede ve ni'amî hatr ve zevâl ve mükîmi şeref-i irtihâlde olduğunu ayn-ı basîret ile mu'âyene edip kable hulûl-i'ecel "ve mâ emrunâ illâ vâhidetün kelemhin bi'l-basar" fehvâ-yı şerîfini teemmül ile mûcib-i kelâm-ı kadîm "Men leyse ma'bûd sivâhu" "Ve mâ tukaddimû li-enfûsiküm min hayrin tecidûhu indallâh" [5a] ve muktezâ-yı hadîs-i rasûlullâh sallalâhü aleyhi ba'de'l-emtâr ve'l-miyâh "izâ mâte ibn-i âdeme inkata'a amelühü illâ an-selâsin. İlmün yüntefeu bihî ve veledün sâlihun yed'û lehû ve sadakatün câriyetün fî sebîlillâh" ile âmil ola binâen alâ zâlike fırsat-ı iktidâr-ı kâmurânî ve sermâye-i hayât-ı zindegânî elde iken iştirâ-yı ucûr ve mesûbât emrinde isti'câl etmeyenlerin [5b] tedârik-i zâd mi'âdı arza fuât ve nâm-ı nişânı kendü ile pâdâş-ı merk ve memât olduğu gibi iddihâr-ı mesûbât ve hasenât ve hayrât edenler "Yevme tüczâ küllü nefsin bimâ kesebet" mükâfât-hâsında vâsıl-ı ni'am bâkiye olduğu mahsûm-ı fuâd kaviyyü'l i'tikâdları olmakla ibkâ-yı meâsir ve mesâ'îye mecd ü sâ'î ve hadîs-i şerîf "Leyse leke min dünyâke illâ mâ ekelte fefnit ev lebiste [6a] fe-ebleyte ev tasaddak fe-ebkayt" mazmûnuna mürâ'î olup işbû kitâb-ı meşkîn nikâbın tahrîr ve imlâ ve tasfîr-i inşâsına bâ'is ve bâdî oldur ki

Devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-istimrârda sâbıkân Tersâne-i âmire emîni ve Cizye muhâsebecisi olup mahmiye-i İstanbul'da Mahmudpaşa Mahallesi'nde sâkin umdetü ashâbi't-tasattur ve'l-kalem zübdetü erbâbi't-tahrîr ve'r-rakam sâhibü'l-hayrât [6b] ve'l-hasenât râğibü'l-müberrâti'l-âliyât sa'âdetlû semâhatlû El-Hâc Murtazâ Efendi ibni'l-merhûm Muhammed meclis-i şer'-i şerîf-i Ahmedîyi ve mahfil-i münîf-i dîn-i Mustafavî'de zikri âtî vakfına li-ecli't-tescîl ve li-itmâmi't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn ettikleri Ahmed Ağa b. Mehmed mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î eyleyip zikri câî vakfın sudûruna değin yedimde mülk ve hakkım [7a] olan Mahmiye-i İstanbul'da Voynuk Şüca' Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Osman Yazıcı Mülkü ve bir taraftan Osman Ağa kerîmesi mülkü ve bir taraftan İsmail Efendi veresi mülkü ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd dâhileyyede fevkânî bir oda ve dehlîz ve hammâm ve mahzen ve vustâda bir oda ve bir kârgîr matbah ve hammâm ve kenîf ve dehlîz ve tahtânî [7b] bir mahzen ve bi'r-i mâ bahçe ve havlu ve kiler ve hâriciyyede fevkânî iki oda ve bir sofa ve vustâda iki oda ve dehlîz ve süflâda bahçe ve havluyu ve müştemilât-ı sâireyi hâvî mülk menzil ve yine mahmiye-i mezbûrede Balat Kapısı dâhilinde Hammâmcı Muhyiddin Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı erba'ası Kılıçcı Hasan ve Papas menzilleri ve Kılıçcı Kabrîl ve Döşemeci Duka menzilleri [8a] ve Nakkâş Yûsuf mülkü ve Kassâbbâş ve Değirmenci Todori mülkleri ve tarîk-i âm ile mahdûd yirmi dokuz bâb oda ve müştemilât-ı ma'lûme-i sâireyi hâvî mülk Yahûdihâne ve yine mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Kasımpaşa'da El-Hâc Ahmed Mahallesi'nde Handeresi demekle ma'rûf mevzi'de vâki' etrâf-ı erba'ası tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî iki oda ve dehlîz ve tahtânî [8b] bir oda ve sekiz aded bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi ba'zan taş ve ba'zan kerpiç duvarlı bahçe ile lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd ve müştemilât-ı ma'lûmeyi hâvî ikisinin senede merhûm Sultan Bâyezîd Vakfı'na dört yüz seksen akçe mukâta'ası olan bahçelerimin eşcâr ve ebniye-i memlûkelerini ve yine mahrûsa-i mezbûreye muzâfe Ortaköy Nahiyesi'ne tâbi' Rumeli Hisarı [9a] kurbunda Kayalar nâm mevzi'de vâki' bir tarafından Çavuşzâde Efendi Yalısı ve bir tarafından ba'zan sâbıkân İstanbul Kādısı atûfetli Dürrîzâde Mustafa Efendi Hazretleri Yalısı bahçesi ve ba'zan Osman Ağa Bağı ve bir taraftan Molla Mehmed Yalısı ve bir tarafından tarîk-i âm ile mahdûd hâriciyyede fevkânî üç bâb oda ve bir sofa ve dîvânihâne ve tahtânî bir oda ve bir matbah ve kayık limânı [9b] ve bi'r-mâ ve kenîf ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli

bahçe ve dâhiliyesinde fevkânî dört oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahtânî bir matbah ve bir mahzen ve hammâm ve câmekân ve kenîf ve bi'r-i mâ ve bir mikdâr bahçeyi müştemil ve önünde sayd-ı mâhî için mevzû' iki dalyânı hâvî yalı ta'bîr olunur mülk menzil ve yine mahrûsa-i mezbûreye muzâfe kasaba-i Tophâne'de Firûzağa Mahallesi'nde vâki' [10a] bir tarafından ba'zan Zarîfe Hâtûn ve bir taraftan Ya'kûb Ağa ve bir tarafından Sarrâc Ahmed ve bir tarafından ba'zan Ali Ağa ve ba'zan Rastıkcı Sâliha ve ba'zan tarîk-i hâs ile mahdûd fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve iki tahtânî oda ve bi'r-i mâ ve bahçeyi müştemil mülk menzil ve yine Galata dâhilinde Sultan Bâyezid Mahallesi'nde vâki' bir tarafından da Âişe Hâtûn ve bir taraftan Anastaş Zimmî [10b] mülkü ve bir tarafından Horasancı dükkânı ve bir tarafından tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî bir oda ve sofa ve dehlîz ve tahtında kenîf ve havluyu müştemil mülk menzil ve Medîne-i Üsküdar'da Hasanağa Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı erba'ası İsmail Ağa ve Süleyman Paşa Vakfı'ndan bahçe ve Es'ad Paşa Medresesi ve Mahmûd Efendi menzilleri ve tarîk-i hâs ile mahdûd tahtânî beş bâb oda ve iki sofa ve kenîf ve bi'r-i mâ [11a] ve bahçeyi müştemil mülk menzili ve yine vilâyet-i Anadolu'da Medîne-i Manisa'da vâki' etrâf-ı erba'ası tarîk-i âm ile mahdûd ve Tahte'l-kal'a Hammâmı dimekle ma'rûf ve külhan ve odunluk ve kanavâtıyla mâlik olduğum ma'lûmü'l-mikdâr mâ-i lezîz câriyi ve sâir müştemilâtı hâvî mülk çift kebir hamâmını ve Medîne-i Hazret-i Ebî Eyyüb el-Ensârî - radiyallâhü anhu Rabbihi'l-bârîde- Zeyneb Hâtûn Mahallesi'nde vâki' [11b] bir mescid-i şerîf ve beş bâb oda ve fukarâ ta'âm yemek için bir kebir oda ve kenîfleri ve Medîne-i Eyüb civârında Kara Hasan Ağa Karlığı kurbunda Kızıylarlar nâm mahalde müceddeden hafr olunan oniki aded âbârdan hâsıl ma'lûmü'l-mikdâr mâ-i lezîz ve bir mikdâr bahçeyi müştemil iki kıt'a mülk arsam üzerinde mebnî zâviye-i latîfeyi ve etyab mâl ve ahsen menâlimden ifrâz eylediğim on bin [12a] kuruluşu hasbeten lillâhi's-Samed ve taleben li-merzâti Rabbihi'l-ehad vakf-ı sahîh-i mü'ebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve şöyle şart eyledim ki meblağ-ı mezbûr on bin kuruş ile münâsib mahallerde akâr iştirâ olunup iştirâ olunan akârât ile bâlâda tahrîr olunan akârât-ı icâreteyn ile âhara icâr ve hâsıla olan icârâtdan vilâyet-i Rumeli'de Silistre kazâsı'na tâbî [12b] Baylar nâm karyede mukaddemâ li-vechillâhi te'âlâ binâ ve ihyâ eylediğim câmi'-i şerîfde bir kimesne imâm ve hatîb olup yevmî yedi akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve bir kimesne dahî câmi'-i mezkûrda müezzin ve kayyım olup yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf

ola ve yine karye-i merkûmede li-vechillâhi te'âlâ binâ eylediğim mektebde câmi'-i merkûmda her kim imâm ve hatîb olur ise ol kimesne mu'allim-i sibyan [13a] olup yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve câmi'-i merkûmda müezzîn olan kimesne dahî mekteb-i mezbûrda halîfe olup yevmî bir akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve câmi'-i mezkûra ve mekteb-i merkûme kifâyet mikdârı su getiren sakâya ve eyyâm-ı şitâda mekteb-i mezbûra mikdâr-ı kifâyet hatab getiren bir kimesneye yevmî beş akçe vazîfe verile ve câmi'-i merkûmda îkâd olunacak revgan-ı zeyt [13b] ve şem' ve kandil bahâ yevmî altı akçe verile ve yine câmi'-i merkûm mihrâbının yemîn ve yes'ârında îkâd olunmak için mûm-ı asel bahâsı olmak üzere beher sene altı yüz akçe verile ve câmi'-i mezkûrun ve mekteb-i mezbûrun mefrûşâtı için senevî altı yüz akçe verile ve Medîne-i Eyüb el-Ensârî'de binâ ve ihyâ eylediğim zâviye-i latîfe-i Nakşibendiyye fukarâsına meşrûta ve meşâyih-i Nakşibendiyye'den [14a] bir kimesne şeyh olup yevmî on akçe meşîhat vazîfesine mutasarrıf olup binâ olunan beş bâb odanın birinde sâkin ola şeyh olan kimesne fevt oldukda meşâyih-i Nakşibendiyye'nin münâsib gördükleri bir kâmil tarîk ve okur yazar mezheb-i Hanefiyye'den bir ehl-i takvâ kimesne mütevellî arzı ile şeyh ta'yîn oluna ve mâ'adâ dört bâb odada Nakşibendiyye fukarâsı sâkin ola ve her kim [14b] zâviye-i merkûmede şeyh olur ise derûn-ı zâviyede li-vechillâhi te'âlâ binâ eylediğim mescid-i merkûmda imâm olup yevmî dört akçe imâmet vazîfesine mutasarrıf ola ve sükkân-ı zâviyeden biri dahî müezzîn ve kayyım ve bevvâb olup yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve biri dahî zâviye-i merkûmede tabbâh olup yevmî üç akçe verile biri dahî ferrâş-ı zâviye olup yevmî iki akçe [15a] vazîfeye mutasarrıf ola ve sükkân-ı zâviye için ta'âmiyye olmak üzere yevmî otuz akçe verile ve câmi'-i merkûmda ve tekye-i merkûmenin çeşmesinde îkâd olunmak için yevmî üç akçe revgan-ı zeyt ve şem' bahâ verile ve mescid-i mezbûr mihrâbının yemîn ve yes'ârında îkâd olunmak için senede altı vakiyye mum-ı asel iştirâ olunup mescid-i mezbûrun mihrâbına vaz' oluna [15b] ve câmi'-i mezbûrun mefrûşâtı için senede bin akçe verile ve karye-i mezbûrede vâki' câmi' ve mektebin ve Medîne-i Eyüb'de olan zâviye ve mescid-i şerîfin ta'mîrât ve termîmâtı iktizâ ettikde vakfın zevâyidinden ola vazîfe-i tevliyet yevmî dört akçe ve vazîfe-i kitâbet yevmî iki akçe ve vazîfe-i cibâyet yevmî üç akçe ola ve Medîne-i Eyüb'de olan zâviyeye cârî mâ-i lezîzin [16a] râh-ı âbîsine yevmî iki akçe vazîfe verile ve zevâyid-i vakf-ı mezbûrdan evvelâ sâlifü'z-zikr câmi' ve mescid-i şerîf ve mekteb ve zâviye ve su yolunun

ta'mîrât ve termîmâtı takdîm olunup mâ'adâ kalan zevâyid ibtidâ kendü nefsimе meşrûta ola dâr-ı bekâya rihletimden sonra ta'mîrâtдан bâkî kalan zevâyid-i vakf-ı mezbûr mutlaka evlâd-ı ve evlâd ve evlâd-ı ve evlâd ve evlâd-ı ve evlâdım batnen ba'de batnin meşrûta ola [16b] hâsıl-ı kelâm ba'de't-ta'mîrât zevâyid-i vakf her derecede evlâd-ı evlâd ve evlâdımın zükûr ve inâsı beynlerinde ale's-seviyye taksîm oluna evlâdım inkırâzında karındaşlarım beyninde karındaşlarımdan sonra karındaşlarımın evlâd-ı evlâd-ı evlâd zükûr ve inâsı beyninde batnen ba'de batnin ale's-seviyye taksîm oluna ba'dehüm utekâ ve utekâtımız beyninde ale's-seviyye taksîm oluna ba'dehüm evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı [17a] utekâ ve atîkâtımın zükûr ve inâsı beyninde ale's-seviyye taksîm oluna ba'de inkırâzi'l-küll zevâyid-i vakf-ı mezbûr Medîne-i Münevvere fukarâsına îsâl oluna ve vakf-ı merkûma Dârü's-sa'âdeti's-şerîfe Ağası hâfız-ı nâmûs-ı saltanat ve nâzırı evkâf-ı Hameyn-i şerîfeyn âlî-menkıbet olan devletlû sa'âdetlû ağa efendilerimiz hazerâtı hasbî nâzır olup indallâhi te'âlâ me'cûr ve mesâb[17b] olalar ve tevliyet-i merkûme evvelen ben lâbis-i libâs-ı hayât oldukça bana dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâya rihlet eylediğimde evvelen sulbî evlâdımın zükûrunun ekberine el-iyâzü billâh te'âlâ batn-ı evvelde olan evlâd-ı zükûr inkırâzında yine batn-ı evvelde olan evlâd-ı inâsın ekberine meşrûta ola batn-ı evvelde evlâd-ı zükûr ve inâs inkırâzında batn-ı sâni ki evlâd-ı evlâdımın anın zükûrunun ekberine batn-ı mezbûrda [18a] zükûr inkırâzında yine batn-ı sâni de olan evlâd-ı inâsımın ekberine meşrûta ola. Batn-ı sâni de olan evlâd-ı zükûr ve inâs inkırâzında batn-ı sâlis ki evlâd-ı evlâd-ı evlâdımın anın zükûrunun ekberine batn-ı sâlis de olan evlâd-ı zükûr inkırâzında yine batn-ı sâlis de olan evlâd-ı inâsımın ekberine vech-i meşrûh üzre tevliyet-i mezkûre evvelâ evlâd-ı zükûra sâniyen evlâd-ı inâsa batnen ba'de batnin ilâ inkırâzi'l-küll [18b] meşrûta ola ba'dehüm tevliyet-i merkûme karındaşım El-Hâc Halil Ağâ'ya ba'dehu âhar karındaşım El-Hâc İbrahim Ağâ'ya meştûrta ola. Karındaşlarımdan sonra benim evlâdım tasarrufu gibi karındaşlarım mezbûrânın evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı evlâdları ki her bir batında evvelâ zükûrun ekberine zükûr inkırâzında batn-ı mezbûrda olan inâsın ekberine batnen ba'de batnin meşrûta ola. Batn-ı evvelde zükûr ve inâs inkırâzında [19a] batn-ı sâni de olan evlâd-ı zükûrun ekberine ba'dehüm yine batn-ı sâni de inâsın ekberine batn-ı sâni de zükûr ve inâs inkırâzında batn-ı sâlis de olan evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı zükûrun ekberine zükûr inkırâzında inâsın ekberine ilâ inkırâzi'l-küll meşrûta ola. ba'dehüm evvelâ utekâma

ba'dehüm atîkâtıma ba'dehünne utekâ ve atîkâtımın her batında evvelâ evlâd-ı zükûrlarının ekberine ba'dehüm evlâd-ı inâsın ekberine bâlâda tafsîl [19b] olunduğu gibi benim ve karındaşım evlâdı gibi evlâd-ı evlâd-ı evlâd-ı utekâ ve atîkâtıma batnen ba'de batnin meşrûta ba'de ınkırâzi'l-küll vakf-ı mezbûre nâzır müşârun-ileyh hazretleri re'yiyle bir mu'temed kimesne mütevellî olup bâlâda tahrîr olunduğu üzre zevâyid-i merkûmeyi beher sene Harameyn-i şerîfeyn fukarâsına irsâl ve îsâl için Harameyn-i şerîfeyn mütevellîsine teslim oluna imâmet ve hitâbete ve hâceliğe [20a] mutasarırlar fevt oldukda mücevvid ve tilâvete kâdir ve şerâyit-i İslâmiyeyi ârif müstehk ve muhtâr cemâ'at evlâdları bulunur ise mütevellî arzı ile evlâdına tevcih oluna. müstehk olmayan evlâdına verilmeyip müstehk olan kimesnelere verile ve zikr olunan şurûtumun cümlesinin vüzerâ-yı izâm ve nâzır-ı vakf hazerâtı ve hukkâm-ı şer' mer'î buyurup hilâfına cevâz göstermemeleri mercûdur [20b] ve şurût-ı muharrere-i mezkûrenin tebdîl ve tağyîr ve taklîl ve teksîri merraten ba'de uhrâ yedimde ola ve şurût-ı mezkûreye ri'âyet müte'azzire olunur ise vakf-ı mezbûr mutlakâ fukarâ-i müslimîne meşrût ola deyü tebyîn-i şurût ve ta'yîn-i kuyûd edip meblağ-ı merkûm onbin kuruş ile akârât-ı muharrere-i mezkûreyi her birini mahallerinde mütevellî-i merkûme fâriğân anî-ş-şevâğıl teslim ol dahî her birini ahz u kabz ve emsâli [21a] gibi tasarruf eyledi dedikde gibbe't-tasdîki's-şer'î vâkıf-ı mûmâ-ileyh semt-i vifâkdan cânib-i şikâka âzım ve bi'z-zât husûmet ve nizâ'a câzım olup vakf-ı nukûd ve ana müteferri' olan şurût kuyûd-ı eimme-i selâse-i nehârîr aleyhim -rahmetullâhi'l-meliki'l-kadîr- mezheb-i hatîrlerinde bâtıl ve İmâm-ı Samedânî Hazret-i Muhammed b. Hasan Eş-Şeybânî re'y-i münîrlerinde vâkıf menfa'at-i vakfı nefesine [21b] şart eylese sıhhatden âtıl olduğundan mâ'adâ arz-ı vakf üzerinde olan ebniye ve eşcâr hükm-i mankûlde olup ve menkûl ve muhavvel kısmının vakfiyeti câiz ve sahîh olmadığı kütüb-i mu'teberede mastûr olmakla evkâf-ı mezbûreden benim için bâb-ı rücû' meftûh olmağın zikr olunan nukûd-ı mezkûreyi ve eşcâr ve ebniyeyi istirdâd ederim dedikde mütevellî-i merkûm dahî cevâb-ı bâ-savâba mütesaddî[22a] olup eğerçi hâl minvâl-i muharrer üzeredir lakin İmâm-ı Züfer hazretlerinden İmâm Abdullah El-Ensârî rivâyeti üzre vakf-ı nukûda ve ana müteferri' olan şurût kuyûd sahîh ve câiz olup ve arz-ı vakf üzerinde olan bina ve eşcâr gerçi menkûl kabîlindendir lakin menkûl müte'ârifdir örf dahî umûm üzeredir ve İmâm-ı Rabbânî Muhammed b. Hasan Eş-Şeybânî hazretleri menkûl-i müte'ârifin sıhhatine zâhib [22b] olduğundan gayrı bir cihet

içün mevkûf arz üzerinde olan binâ ve eşcâr cihet-i uhrâyâ vakf olunsa ikisinin mutlakâ hayırda ittihâdına nazar edip ba'zı eimme-i kirâm ve fukahâ-i zevi'l-ihtirâm hazerâtı sıhhat ve cevâzına zâhiblerdir ve Hazret-i İmâm Ebû Yûsuf katında vâkıf mücerred vakaftü dimekle ve İmâm Muhammed Hazretleri re'y-i münîrlerinde teslîm ile'l-mütevellî olunmakla sahîh ve câizdir [23a] deyü redd ve teslîmden ebâ ve imtinâ' ve husûmet-i nizâ' edip hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb tûbâ lehû ve hüsn meâb efendi hazretleri huzûrunda müte'ârifân ve her biri fasl ve hamse tâlibân oldukda hâkim-i mûmâ-ileyh tarafeynin kelâmına nazar ve mennâ'in li'l-hayr olmadan hazer edip eimme-i izâm ve fukahâ-i zevi'l-ihtirâm aleyhim rahmetullâhi'l-meliki'l-allâm hazerâtından [23b] alâ kavl-i men yerâhu. Evkâf-ı mestûrenin sıhhatine hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î eyledikten sonra vâkıf-ı mûmâ-ileyh in'ân-ı kelâmını semt-i âhara atf edip sıhhat-i müstelzim lüzûm olmamakla benim içün yine bâb-ı rücû'meftûhdur deyü tekrâr istirdâd eylediklerinde mütevellî ârifü'l-mesâil dahî cevâbında fasl-ı müctehid fîhi hükm-i hâkim ve kaza-i kâdi lâhık olmakla [24a] sıhhat-i vakfında ittifâk ve cevâz-ı habsde vifâk olup ve İmâm-ı A'zam ve Hümâm-ı akdem hazretleri katında sıhhat müstelzim lüzûm değil ise İmameyn-i Hümameyn mezheb-i hatîrlerinde sıhhat-i vakfiyyet lüzûmunda müfârat eylemesi anların kavl-i şerîfleri üzre dahî hükm ricâ ederim dedikde hâkim-i mûmâ-ileyh -Esbâğallâhü ni'amehû aleyh- [24b] hazretleri dahî evkâf-ı mezbûrenin sâniyen İmameyn-i Hümameyn bedreyn-i muhteremeyn hazretlerinin kavl-i şerîfleri üzre lüzûmuna hükm ve kazâ ve hükm-i sâbıkını imzâ buyurub evkâf-ı mezbûre sahîh ve lâzım ve mütehattim olup nakz ve nakîzına mecâl adîmü'l-ihimâl oldu."Fe-men beddelehû ba'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'l-lezîne yübeddilûnehû. İnnallâhe semî'un alîm." [25a] Ve ecre'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-kerîm. Cerâ zâlike.

Ve hurrîre fî evâhir-i Cumâdeti'l-ûlâ li-sene tis'a ve hamsîn ve mi'e ve elf min-hicretin men lehü'l-izzî ve's-şeref

Şuhûd:

El-Hâc Mustafa Efendi Kâtib-i evvel-i Mahkeme-i Mahmudpaşa, Feyzullah Efendi b. Hüseyin İmâm-ı Câmî'-i Mahmûdpaşa, Fahrü'l-akrân Nesli zâde İsmail Ağa b. Mehmed es-sâkin bi-Mahmudpaşa, Sebzîzâde Şerif Ağa b. Ömer es-Sâkin bi-Mahmudpaşa, El-Hâc Ömer Ağa b. Yahyâ es-Sâkin bi-Mahmudpaşa, Hâfız El-Hâc Mustafa Efendi b. Ömer Efendi es-Sâkin bi-Mahmudpaşa, El-Hâc Abdülkadir Ağa b.

Mahmûd es-sâkin bi-Mahmudpaşa, Nesli zâde es-Seyyid Ahmed Efendi Kâtib-i Dîvân, Sâlih Efendi b. Mahmûd vekîl-i İmâm-ı Mahmud Paşa, Attâr İbrahim Çelebi b. Halil es-Sâkin bi-Mahmudpaşa, Anbar Emîni Ahmed Ağa b. Mehmed, Sergi Emîni İsmail Ağa b. Mehmed, [25b] Konak Hocası Osman Efendi, Kapıçuhadârı El-Hâc Ali Ağa, Konak İmâmı Mustafa Efendi, Mühürdâr El-Hâc Yûsuf Ağa b. Abdurrahman, Mehmed Efendi b. Ali tâbi'-i Vâkîf, Hamcı Mehmed Çelebi b. Mustafa, Berber Mustafa b. Hamza, Molla Mustafa b. Mehmed, Esirci El-Hâc Ali b. Mustafa, Kaymakam Çırağı Çuhadâr Ali Bey tâbi'-i Vâkîf, Uzun Ahmed Bey tabi'-i Vâkîf, Bıyıklı Hasan Bey tâbi'-i Vâkîf, Üsküdârî Mustafa Bey tâbi'-i Vâkîf, Hanegî Çuhadâr Mustafa tâbi'-i Vâkîf, Bodur es-Seyyid Osman tâbi'-i Vâkîf, El-Hâc Ahmed Çuhadar Vâkîf, Kilârî El-Hâc Hasan tâbi'-i Vâkîf, Mühürücü Mehmed tâbi'-i Vâkîf, Mevlevî Halil Bey tâbi'-i Vâkîf, Es-seyyid Sâlih Çelebi tâbi'-i Vâkîf, Kuhel Mehmed Çelebi tâbi'-i Vâkîf, Hasan Çelebi tâbi'-i Vâkîf, Yörük Ali Bey tâbi'-i Vâkîf, Vekil-i harc Ahmed Ağa tâbi'-i Vâkîf, Çuhadar Mehmed tâbi'-i Vâkîf, Esirci Osman Paşa komşu, Aydınlı Mustafa tâbi'-i Nesli zâde, Esirci Süleyman b. Mustafa komşu, [26a] Mehmed Ağa b. Abdülbâkî, Ahmed b. Hasan, Kavukçubaşızâde Türbedâr Hâfız Mehmed Efendi, Eskici Mûsâ b. Hüseyin, Süleyman tâbi'-i başkâtib

[26b] Mâ fîhi mine'z-zam ve't-tescîl kad sâre lâzimen bi'l-hulm ve't-tesbîl ve innâ kazaytü bi-sıhhatihî ve lüzûmihî fî husûsihî ve umûmihî âlimen bi'l-hilâf beyne'l-eimmeti'l-eslâf ve'l-eşrâf fî emri'l-evkâf ve ene'l-fakîr ilâ Rabbihi'l-kadir Nimetullah el-Müfettiş bi-evkâfil-Harameyni'l-muhteremeyn -gufira lehû-

Bismillahirrahmanirrahim

El-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihi ecma'în.

Emmâ bâ'd işbû kitâb-ı sıhhat nisâbın tahrîr ve imlâ ve tastîr ve inşâsına bâ'is ve bâdi oldur ki Devlet-i Aliyye-i Osmâniyye'de sâbıkân Tersâne-i âmire [27a] emîni ve Ruznamçe-i evvel olan sâhibü'l-hayrât ve'l-hasenât merhûm ve mağfûrun leh El-Hâc Murtazâ Efendi b. Mehmed Ağa'nın hâl-i hayâtında vilâyet-i Rumeli'de Silistre Kazâsı'na tâbi' Baylar nâm karyede binâ eylediği câmi'-i şerîf ve mekteb-i münîf ve Medîne-i hazret-i Ebâ Eyyüb el-Ensârî -radiye anhü Rabbihi'l-bârîde-binâ eylediği zâviyenin levâzımı için vakf ve tescîl eylediği evkâf-ı şerîfelerinin evlâdiyyet [27b] ve meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olan vâkîf-ı mûmâ-ileyhin sulbî sâğır oğlu Mehmed Sa'îd Efendi tarafından umûr-ı

vakfı rü'yete kâimmakâm mütevellî olan umdetü'l-emâsil El-Hâc Ahmed Ağa b. El-Hâc Mehmed meclis-i şer'-i şerîf-i Ahmedî ve mahfil-i dîn-i münîf-i Muhammediyyede vakf-ı âti'z-zikri li-ecli't-tescîl ve'l-itmâm emri't-tekmîl mütevellî nasb olunan Abdullah Efendi b. Mehmed mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î [28a] idüp vâkıf-ı mûmâ-ileyhin akâra tebdîlini şart eylediği nukûd-ı mevkûfe ile iştirâ olunan sâlifü'z-zikr Silistre'de Gümrük kurbunda Tuna kenarında vâki' bir taraftan Keçecizâde Hân'ı ve bir taraftan sâhil-i Tûna ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd bir birine muttasıl duvarları kârgîr dokuz bâb balıkçı mahzenleri ve üzerlerinde ikişer bâb oda ve bir sofayı ve dört kenîf ve havlu ve bir fırını müştemil on altı bâb müte'ehhilîn [28b] odaları ve yine Medîne-i mezbûre iskelesinde vâki' bir taraftan Mustafa Ağa mülkü hân ve üç taraftan tarîk-i âm ile mahdûd ma'lûmü'l-müştemilât Gümrûkhâne ve mahmiye-i İstanbul'da Dâye Hâtûn Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ruznamçeci Süleyman Efendizâde mülkü ve bir taraftan El-Hâc İbrahim mülkü ve bir taraftan sâbıkân hâs âhır halîfesi Osman Ağa zevcesi menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd [29a] tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'î dört yüz kırk zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyede fevkânî beş bâb oda ve bir sofa ve bir kiler ve iki tahta pûş ve tahtânî iki bâb oda ve bir kiler ve bir matbah ve bir hammâm ve kenîf ve bi'r-i mâ ve havlu ve hâriciyyede fevkânî bir bâb oda ve kenîf ve tahtânî bir anbâr ve somathâne ve ahır müştemil bir bâb mülk menzîl ve yine mahmiye-i mezbûrede Kumkapı kurbunda Muhsine Hâtûn Mahallesi'nde [29b] vâki' bir taraftan vakf-ı mezbûrdan Ahmed Çelebi menzîli ve bir taraftan Bekir Pâşâ odaları ve iki taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd terbî'an altmış üç zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir oda ve bir sofa ve bir kenîf ve tahtânî bir bâb oda ve bir kenîf ve havluyu müştemil bir bâb mülk menzîl ve yine mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan vakf-ı mezbûrdan menzîl ve bir taraftan Unyarıcı Halil nâm [30a] kimesne menzili ve bir taraftan Bekir Paşa odaları ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î seksen sekiz buçuk zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve tahtânî bir bâb oda ve birinde bir sofa ve birinde iki aded sofa ve vakf bi'r-i mâ üzerinde ocaklı bir bâb oda ve bir matbah ve bir tahtabend ve iki kenîfi ve yine bir bi'r-i mâyı müştemil birbirine muttasıl iki bâb mülk menzili [30b] ve yine mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan vakf-ı mezbûrdan Mehmed Çelebi tasarrufunda olan menzîl ve bir taraftan İbrahim Çelebi menzili ve bir taraftan Ebûbekir Paşa odaları ve bir taraftan tarîk-i hâs

ile mahdûd tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'î altmış beş zirâ' üzerine mebnî fevkânî bir oda ve bir sofa ve tahtânî bir bab oda ve kenîf ve havluyu müştemil bir bâb mülk menzil ve yine mahmiye-i mezbûrede Kâtib [31a] Muslihiddin Mahallesi'nde vâki' iki taraftan Kolancı İsmail menzili ve bir taraftan İbrahim Çelebi menzili ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan bi-hesâb-ı terbî'î elli altı zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve tahtânî bir matbah ve bir Kenîf ve havluyu müştemil bir bâb mülk menzili ve yine mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Halime Hâtûn menzili ve bir taraftan Çıkrıkçı Mehmed Çelebi menzili [31b] ve iki taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd terbî'an iki yüz on altı zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve bir kenîf ve tahtânî bir oda ve bi'r-i mâ ve kenîf ve havluyu müştemil bir bâb mülk menzil ve yine mahmiye-i mezbûrede Tevkî'î Cafer Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Menûşa Nasrâniyye menzili ve bir taraftan Bakkal Nikola menzili ve bir taraftan Sandalcı Zimmî menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile [32a] mahdûd terbî'an iki yüz zirâ' arsa üzerinde mebnî ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve vustâda iki bâb oda ve sofa ve süflâda kârgîr mahzen ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bahçe ve havluyu müştemil bir bâb mülk menzil ve yine mahmiye-i mezbûrede Molla Hüsrev Mahallesi'nde vâki' iki taraftan Takyeci El-Hâc Halil menzili ve bir taraftan Balcı Ali menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd terbî'an otuz zirâ' arsa [32b] üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve sofa ve kenîf ve havluyu müştemil bir bâb mülk menzil ve yine mahmiye-i mezbûrede Müftü Ali Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hayyatlızâde menzili ve bir taraftan Sâlih Efendizâde menzili ve bir taraftan Süleyman Beşir menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î iki yüz zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve bir sofa ve bahçe [33a] ve müştemilât-ı sâ'ire-i ma'lûmeyi hâvî bir bâb mülk menzil ve yine mahmiye-i mezbûrede Edirnekapısı kurbunda Çakır Ağa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Notî bint-i Manol Nasrariyye menzili ve bir tarafında Rum Kilisesi ve bir taraftan bahçe ve bir taraftan Bağcı Kaba menzili ve tarîk-i âm ile mahdûd terbî'ân elli zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve bir matbah ocâğı ve bir kenîfi müştemil bir bâb mülk menzil [33b] ve yine mahmiye-i mezbûre hısnı ebvâbından Ayvansarây Kapısı dâhilinde Mustafa Paşa-yı Atîk Mahallesi'nde vâki' bir taraftan cidâr-ı hısn ve bir taraftan Menkeşe Azmini menzili ve bir taraftan Rum arsası ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd terbî'an üç yüz otuz zirâ' arsa üzerinde

mebnî tabaka-i selâse de on iki bâb oda ve üç kenîf ve iki matbah ve hamâm ve bi'r-i mâ ve mahzeni müştemil bir bâb mülk menzil ve Medîne-i [34a] Hazret-i Ebî Eyüb Ensârî -radiye anhü Rabbihi'l-bârîde- Uluca Baba Mahallesi'nde vâki' bir taraftan müezzin Abdülkerim Çelebi menzili ve bir taraftan Birincizâde menzili ve bir taraftan Fatıma Hâtûn menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd ve be-hesâb-ı terbî'î iki yüz yirmi beş zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve bir matbah ve kenîf ve bi'r-i mâ ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk menzil ve havâss-ı refî'a [34b] Kazâsı'na tâbi' kasaba-i Hasköy'de El-Hâc Şa'bân Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Protakal cemâ'ati odaları ve bir taraftan Menâhim Yahûdî menzili ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd terbî'an bin yirmi dört zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî ve tahtânî on dokuz bâb odalar ve kenîfler ve havlu ve müştemilât-ı sâire-i malûmeyi hâvî Yahûdihâne ta'bir olunur bir bâb mülk menzil ve kasaba-i mezbûrede Abdüsselam [35a] Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Marderdes zimmî menzili ve iki taraftan Es-Seyyid Ahmed Beşe menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd terbî'an üç yüz on iki zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i selâsesinde beş bâb oda ve iki matbah ve bi'r-i mâ ve kenîf ve tahtında bir bakkâl dükkânı müştemil bir bâb mülk Yahûdihâne ve yine kasaba-i mezbûrede Turşucu Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Çelenk İton menzili [35b] ve bir taraftan Uzun Yahûdî mülkü ve bir taraftan Mecdîzâde vereseşi mülkü ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd terbî'an iki yüz on zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i selâsesinde üç bâb oda ve bir matbah ve bir kenîf ve bi'r-i mâ ve yine ittisâlinde tabaka-i selâsesinde altı bâb oda ve matbah ve kenîf ve havluyu müştemil birbirine muttasıl iki bâb Yahûdihâne ve mahrûsa-i Galata'ya tâbi' [36a] kasaba-i Kasımpaşa'da El-Hâc Ahmed Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ahmed Efendi mülkü ve bir taraftan müteveffâ El-Hâc Ahmed Ağa Bahçesi ve bir taraftan Âişe Hâtûn mülkü ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd ve terbî'an beş yüz otuz beş zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahtânî bir matbah ve bir kebîr müşterek bi'r-i mâ ve bir mikdâr bahçeyi müştemil [36b] bir bâb mülk menzil ve yine kasaba-i Tophâne'de Hoca Ali Mahallesi'nde vâki' bir taraftan El-Hâc İbrahim menzili ve bir taraftan Emine Hâtûn menzili ve bir taraftan Abdullah Reîs menzili ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd ve tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız beş yüz kırk iki zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve bir kasr ve bir kenîf ve tabaka-i vüstâda bir bâb oda ve bir bâb [37a] sağır

oda ve bir matbah ve bir sobalı hammâm ve bir kenîf ve süflâda bir mahtab ve bir kenîf ve bir bi'r-i mâ ve bir kiler ve bahçeyi müstemil bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Gül Cami'i Mahallesi'nde vâki'bir tarafdâ Çavuşzâde veresesi menzili ve ba'zan Sirkeci Tekyesi Vakfı menzili ve bir tarafdâ Osman Ağa menzili ve iki tarafdâ tarîk-i âm ile mahdûd tûlen [37b] ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız beş yüz elli zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyeden fevkânî iki bâb oda ve dehlîz ve tahtânî bir oda ve bir matbah ve bir kiler ve bir kenîf ve tahtabend ve hâriciyyede iki bâb fevkânî oda ve dehlîz ve tahtında ahır ve bir kenîf ve iki bi'r-i mâ ve bir mikdâr bahçeyi müstemil mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Balat Kapısı [38a] dâhilinde Hoca Ali Mahallesi'nde vâki'bir tarafdâ Terzi Ohân zimmî menzili ve bir tarafdâ Terzi Sekbâz zimmî menzili ve iki tarafdâ tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız iki yüz yirmi beş zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyyede fevkânî üç bâb oda ve iki sofa ve bir dehlîz ve tahtânî bir oda ve bir matbah ve bir kiler ve bir dehlîz [38b] ve bir kenîf ve bir mikdâr havlu ve hâriciyyede tahtânî iki bâb oda ve bir sofa ve bir kenîf ve bir ahır müstemil mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Ebâ Ensârî Kapısı dâhilinde Tokludedde Mahallesi'nde vâki'bir tarafdâ Hasekî Mehmed Ağa menzili ve bir tarafdâ Seyyid Mehmed menzili ve bir tarafdâ değirmen ve ba'zan Kuhûrcu mahzenîve bir tarafdâ tarîk-i âm ile [39a] mahdûd yalnız beş yüz elli zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî üç bâb oda ve iki sofa ve bir mikdâr divânihâne ve bir kiler ve bir kenîf ve tahtânî bir bâb kuhûd mahzenî ve ittisâlinde bir bâb oda ve bir kiler ve bir kenîf ve bir bi'r-i mâ ve bahçeyi müstemil mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Çıkırıkçı Kemâl Mahallesi'nde vâki' bir tarafdâ Çıkırıkçı [39b] Kemal Mescid-i şerîfinin vakfından attâr dükkânı ve bir tarafdâ Mes'udzâde Efendi zevcesi menzili ve bir tarafdâ Etmekçi Fırını mahtabı ve bir tarafdâ tarîk-i âm ile mahdûd üç kepenk bir bâb berber dükkânı ve yine Kasımpaşa'da Seferikoz Mahallesi'nde vâki'bir tarafdâ Tosyalı Mustafa Kaptan menzili ve bir tarafdâ Süleyman Kaptan menzili [40a] ve bir tarafdâ Cinali Kaptan menzili ve bir tarafdâ tarîk-i âm ile mahdûd dört yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki oda ve bir sofa ve bir matbah ve tahtânî iki oda ve dehlîz ve kenîf ve bir mağsel ve bir bi'r-i mâ ve bahçeyi müstemil bir bâb mülk menzil ve yine kasaba-i Kasımpaşa'da Ber Değirmenli Mahallesi'nde [40b] vâki'bir tarafdâ Takyeci Mustafa menzili ve üç tarafdâ tarîk-i âm ile mahdûd yüz seksen zirâ' arsa

üzerine mebnîfevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahtânî bir bâb oda ve bir sofa ve bir mağsel ve bir bi'r-i mâ ve bir kenîf ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk menzil ve yine mahmiye-i İstanbul'da [41a] Tercümân Yûnus Mahallesi'nde vâki'bir tarafdândan Müderris Es-Seyyid Süleyman Efendi menzili ve bir tarafdândan Es-Seyyid Alemdâr menzili ve bir tarafdândan Mehmed Çavuş menzili ve bir tarafdândan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î dört yüz zirâ' arsa üzerinde mebnîfevkânî üç bâb oda ve bir matbah ve bir tahtabend ve tahtânî iki bâb oda ve bir dehlîz ve bi'r-i mâ ve bahçe ve iki [41b] sokak kapısını müştemilbir bâb mülk menzil ve yine kasaba-i Kasımpaşa'da Yeldeğirmeni Mahallesi'nde vâki'bir tarafdândan Ahmed Çavuş menzili ve bir tarafdândan Kalaycı Hânı menzili ve bir tarafdândan Kilci kızı menzili ve bir tarafdândan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yüz elli zirâ' arsa üzerine mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve tahtânî bir oda [42a] ve bir bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmireli bahçeyi müştemil bir bâb mülk menzil ve yine kasaba-i Kasımpaşa'da Tahtakadı Mahallesi'nde vâki'bir tarafdândan Sinân Kaptan menzili ve bir tarafdândan Osman Beyefendi menzili ve bir tarafdândan Dellâk Mustafa menzilleri ve bir tarafdândan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î üç yüz elli zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî[42b] dört bâb oda ve bir sofa ve bir matbah ve bir mağsel ve vüstâda bir bâb oda ve tahtânî iki bâb oda ve bir matbah ve bi'r-i mâ ve iki kenîf ve havluyu müştemil mülk menzil ve yine mahmiye-i İstanbul'da Hızırbey Mahallesi'nde vâki'bir tarafdândan El-Hâc Yûsuf menzili ve bir tarafdândan El-Hâc Mehmed menzili ve iki tarafdândan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î iki yüz zirâ' arsa [43a] üzerinde mebnî dâhiliyede fevkânî üç bâb oda ve iki sofa ve bir tahtabend ve tahtânî bir matbah ve bir kiler ve bir bi'r-i mâ ve bahçe ve hâriciyede bir bâb fevkânî oda ve tahtında ahır üç tarafdândan taş duvarları müştemil mülk menzili ve yine İstanbul'da Muhsine Hâtûn Mahallesi'nde vâki' bir tarafdândan Mustafa Efendi menzili ve bir tarafdândan Kebâbcı Mehmed Beşe [43b] menzili ve bir tarafdândan Paşa Mustafa menzili ve bir tarafdândan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir dehlîz ve vüstâda iki bâb oda ve bir mağsel ve bir kenîf ve tahtânî bir matbah ve bir mikdâr havluyu müştemil mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Defterdâr Ahmed Çelebi Mahallesi'nde vâki'bir tarafdândan Nefise [44a] Hâtûn menzili ve bir tarafdândan vakf-ı âhardan müte'ehhilîn odaları ve bir tarafdândan tarîk-i hâs ve bir tarafdândan tarîk-i âm ile mahdûd

tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yüz elli zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve vustâda bir matbah ve bir kenîf ve tahtında iki kepenkli bir hallâc dükkânı ve kezâlik iki kepenkli bir manav dükkânı ve bir mikdâr bahçeyi müstemil mülk menzili ve yine [44b] mahrûsa-i Galata'ya tâbî' kasaba-i Kasımpaşa'da Çatma Mescid Mahallesi'nde vâkî'bir taraftan Tersâne'de Barut Kâtibi Murtazâ Efendi menzili ve bir taraftan Yağlıkçı El-Hâc Mustafa menzili ve bir taraftan müezzin meşrûtası menzili ve bir taraftan Medîne-i Münevvere Vakfı'ndan arsa ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î iki bin dokuz yüz elli beş zirâ' arsa [45a] üzerinde mebnî fevkânî dört bâb oda ve dehlîz ve tahtânî bir hammâm ve câmekân ve ittisâlinde fevkânî iki oda ve bir matbah ve bir bi'r-i mâ ve bir kenîf ve bahçeyi müstemil birbirine muttasıl iki bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Muhtesib İskender Mahallesi'nde vâkî'bir taraftan Muhtesib İskender Câmi'-i şerîfi ve bir taraftan Muhtab Ömer Beş menzili ve bir taraftan [45b] ba'zan Nalçacı zevcesi Hatice Hâtûn ve ba'zan Mehmed Çelebi ve ba'zan Câbirzâde zevcesi menzilleri ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î sekiz yüz zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyyede fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve bir sağır oda ve tahtında matbah ve bi'r-i mâ ve hâriciyede fevkânî bir bâb oda ve tahtında ahır ve kenîf [46a] ve iki tarafı taş duvarlı bahçeyi müstemil mülk menzili ve yine mahrûsa-i Galata'ya tâbî' kasaba-i Kasımpaşa'da Çatma Mescid Mahallesi'nde vâkî'bir taraftan Arab El-Hâc Mehmed menzili ve bir taraftan Buğdaycı El-Hâc Mehmed menzili ve bir taraftan Kundakçı Mustafa Beşe menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız iki yüz otuz zirâ' arsa [46b] üzerinde mebnî fevkânî üç bâb oda ve bir sofa ve tahtânî bir oda ve bir bi'r-i mâ ve bir mikdâr havluyu müstemil bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Kocamustafapaşa Mahallesi'nde vâkî' Sulu Manastır kurbunda kâin bir taraftan Makascı Serkis zimmî menzili ve bir taraftan Habar zimmî menzili ve bir taraftan Câmcı Mardoros zimmî menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı [47a] terbî'î yalnız iki yüz elli zirâ' arsadan yüz altmış zirâ'ı üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve matbah ve dehlîz ve vustâda iki bâb oda ve matbah ve dehlîz ve tahtânî bir matbah ve mahtab ve bi'r-i mâ ve mesfûr Makascı zimmî Serkis tarafından taş duvarı ve bir mikdâr eşcârlı bahçeyi müstemil mülk menzil ile mâ'adâ doksan zirâ' arsa üzerinde mebnî [47b] tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve bir

câmlı köşk ve bir matbah ve dehlîz ve vustâda bir bâb oda ve dehlîz ve tahtânî matbah ve bir kârgîr mahzen ve kenîf ve havluyu müştemil birbirine muttasıl iki bâb mülk menzilleri ve yine mahmiye-i İstanbul'da Abdi Çelebi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Terzi Haçdor zimmî menzili ve bir taraftan Saatçi Serkis zimmî menzili ve bir taraftan Pâçacı [48a] veresesi tasarruflarında olan vakf-ı âhardan menzil ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız yüz otuz üç zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve dehlîz ve tahtânî bir oda ve bi'r-i mâ ve kenîf ve havluyu müştemil bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Sulu Manastır kurbunda Hâce Hâtûn [48b] Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Terzi İsrâil zimmî menzili ve bir taraftan Kuyumcu Evanes zimmî menzili ve bir taraftan Terzi Evanes zimmî menzili ve taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız yüz on iki zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir matbah ve dehlîz ve vustâda iki bâb oda ve bir matbah ve dehlîz ve tahtânî bir matbah ve bi'r-i mâ [49a] ve kenîf ve havluyu müştemil bir bâb mülk menzil ve yine mahmiye-i İstanbul'da Yenibahçe kurbunda Kaptan Sinân Paşa Mahallesi'nde vâki' iki taraftan El-Hâc Ömer menzili ve bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız üç yüz seksen zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyede fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve bir kenîf ve bir mağsel [49b] ve bir tahta-pûş ve tahtânî bir bâb oda ve bir matbah ve bir kiler ve üç taraftan taş duvar ve bahçe ve hâriciyyede fevkânî iki bâb oda ve dehlîz ve tahtında bir ahır ve kenîf ve bir mikdâr havluyu müştemil bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Karagümrük kurbunda Muhtesib İskender Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Mumcu İsmail Çelebi menzili ve bir taraftan [50a] Muhzır Mehmed Çelebi menzili ve bir taraftan Serlüce Kuzât-ı Anadolu Halil Efendi menzili ve bir taraftan Mustafa Çelebi menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız üç yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyyede fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve vustâda iki bâb oda ve bir dehlîz ve tahtânî bir kârgîr matbah ve bi'r-i mâ ve bahçe ve hâriciyyede [50b] fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve bir kenîf ve tahtında ahır ve cevânib-i erba'ası tâş duvârları müştemil bir bâb mülk menzil ve yine mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Kasımpaşa'da Kulaksız Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Mehmed Ağa menzili ve bir taraftan Süleyman Efendi menzili ve bir taraftan Hâce oğlu İbrahim Beşe menzili ve bir taraftan Muýtâb El-Hâc Mehmed ve

Besmâ oğlu İsmail menzilleri ve tarîk-i hâs ile mahdûd [51a] tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız sekiz yüz elli zirâ' arsa üzerinde mebnîfevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve tahtânî bir bâb oda ve bir sofa ve bi'r-i mâ ve bahçe ve havluyu müstemil bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Kocamustafapaşa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Baltacı odaları ve bir taraftan Hüdâverdî zimmî menzili ve bir taraftan [51b] Katon Nasrâniyye menzili ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda bir cihannumâ bir oda ve tabaka-i vüstâda bir oda ve süflâda bir oda ve matbah ve kenîf ve bi'r-i mâ ve bir mikdâr havluyu bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Çakır Ağa Mahallesi'nde vâki' [52a] bir taraftan Kürkçü Dako zimmî mülkü menzili ve bir taraftan kilise ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız yüz kırk beş zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve bir matbah ve vüstâda iki bâb oda ve bir matbah ve bir sofa ve tahtânî bir kârgîr matbah ve bi'r-i mâ ve tahtında üç kepenkli bir dükkân ve tâş duvar ve havluyu müstemil [52b] bir bâb mülk menzili ve yine mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Kasımpaşa'da Küçük Piyâle Paşa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Râbia Hâtûn menzili ve bir taraftan mahalle-i mezbûre müezzine meşrûta menzil ve iki tarafa tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız beş yüz yirmi beş zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve iki sofa ve kenîf [53a] ve tahtânî iki bâb oda ve bir mahtab ve bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bahçeyi müstemil bir bâb mülk menzili ve yine mahrûsa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Kasımpaşa'da Küçük Piyâle Paşa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Yorgancı El-Hâc Ahmed menzili ve bir taraftan Molla Hâtûn menzili ve bir taraftan ve ba'zan Fatıma Hâtûn Vakfı [...] menzili ve ba'zan mescid-i şerîf havlusu ve bir taraftan [53b] tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız altı yüz zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve sofa ve tabaka-i vüstâda bir bâb oda ve bir sofa ve süflâda kiler ve yine kapı üzerinde fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve kenîf ve bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bahçeyi müstemil bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da [54a] Müftü Ali Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ahmed Çelebi menzili ve bir taraftan Halil Çelebi menzili ve bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız dört yüz yetmiş zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve bir matbah ve dehlîz ve tahtabend

ve kenîf ve tahtânî bir bâb oda ve kenîf ve bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bahçeyi müstemil bir bâb mülk menzili [54b] ve yine mahmiye-i İstanbul'da Küçükmustafa Paşa kurbunda Mollâ Hüsrev Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Keleş Mustafa menzili ve bir taraftan Balmumcu zevcesi Âişe Hâtûn menzili ve bir taraftan Tüfenkçî menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız iki yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve bir matbah ve tahtabend ve tahtânî bir bâb oda ve bi'r-i mâ [55a] ve bahçe ve üç taraftan taş duvarları müstemil bir bâb mülk menzili ve yine mahrusa-i Galata'ya tâbi' kasaba-i Kasımpaşa'da El-Hâc Hüsrev Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı erba'ası Sarı Mehmed bahçesi ve Hâcer Hâtûn ve Ali Çavuş ve Mehmed Çavuş ve Hakkâk İbrahim ve Berber Süleyman ve Hakkâk Mehmed ve Bozacı Mehmed ve Âşık Halîl ve Ebe Hâtûn mülkleri ve tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan [55b] be-hesâb-ı terbî'î yalnız sekiz bin zirâ' arsalı tahtânî bir köşk ve bir kârgîr oda ve eşcâr-ı müsmire ve [...]bahçe ve iki bi'r-i mâ ve iki sokak kapısını müstemil mülk ipçi kârhâne ve yine mahmiye-i İstanbul'da Avratpazarı kurbunda Canbâziyye Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Sandalcı Abdullah Beşe menzili ve bir taraftan Yûsuf Ağa menzili ve bir taraftan Hatice Hâtûn menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd [56a] tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız yüz elli zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve tahtânî bir oda ve kenîf ve havlu ve üç taraftan taş duvarları müstemil bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Avratpazarı kurbunda Canbâziyye Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Sandalcı Arab menzili ve bir taraftan Camcı Ahmed menzili ve bir taraftan [56b] tarîk-i hâs ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız yüz elli zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve vüstâda bir bâb oda ve bir matbah ve sofa ve bi'r-i mâ ve kenîf ve havluyu müstemil bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i İstanbul'da Demirkapı kurbunda Elvân Mahallesi'nde vâki' iki taraftan El-Hâc Halil Vakfı'ndan [57a] Mustafa ve Hasan tasarruflarında olan iki bâb menzil ve bir taraftan Abdülbâkî Ağa veresi mülkleri ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î yalnız yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve bir tahte's-semâ ve vüstâda iki bâb oda ve bir sofa ve tahtânî bir matbah ve bir kenîf ve iki taraftan taş duvarları [57b] ve iki taraftan dahî mezbûrân Mustafa ve Hasan ile müşterek taş duvarı ve havluyu müstemil bir bâb mülk menzili ve yine mahmiye-i

İstanbul'da Yenibahçe kurbunda Dudu Latif Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hâce Hâtûn menzili ve bir taraftan Abdülgani Efendi menzili ve bir taraftan Saatçi oğlu El-Hâc Mehmed menzili ve ba'zan Mehmed Efendi menzili ve bir taraftan yine Saatçi Mehmed Çelebi menzili[58a] ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'i yalnız iki bin elli altı zirâ' arsa üzerinde mebnî dâlihîyyede fevkânî üç bâb oda ve bir sofa ve bir kenîf ve tahtânî üç bâb oda ve bir kiler ve bir matbah ve iki kurnalı bir hammâm ve bir câmekân ve iki kenîf ve bir mikdâr havlu ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bahçe ve bi'r-i mâ ve hâriciyyede fevkânî [58b] yedi bâb oda ve iki sofa ve dehlîz ve kenîf ve tahtânî beş bâb oda ve bir ahır ve somathâne ve iki kenîf ve bir su mahzenî ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bahçe ve nısf mâsûra mâ-i lezîz-i câriyi müstemil bir bâb mülk menzili vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs ve vakf-ı mezkûrlarına zamm ve ilhâk edip şöyle şart ve ta'yîn eyledi ki vâkıf-ı mûmâ-ileyhin bir kıta [59a] vakfiye-i ma'mûlün bahâsında olan şurût ve kuyûd menâzil-i mezkûrda dahî cârî ola deyü ta'yîn-i şurût ve teybîn-i kuyûd edip menâzil-i mezkûreyi fâriğan mine's-şevâğıl mütevellî-i mezbûra teslîm ol dahî vakfiyyet üzre kabz ve teslîm ve sâir evkâf mütevellîleri gibi tasarruf eyledi dedikde gıbbe't-tasdîki'l-mu'teber [...] eimme-i selâse-i ahyâr -rahimehumullâhi'l-meliki'l-gaffâr- beynlerinde vakfın [59b] sıhhat ve lüzûmu husûsunda olan ihtilâfa binâen kâimakâm-ı mezbûr ile mütevellî-i merkûm Abdullah Efendi rücû' ve istirdâd ve imtinâ' da'vâsıyla hâkim-i muvakkı'-ı sadr-ı kitâb huzûrunda ba'de't-terâfû' hâkim-i mûmâ-ileyh -esbağallâhü ni'amehû aleyhi- tarafeynin kelâmına nazar ve "mennâ'in li'l-hayri" olmakdan hazer edip âlimen bi'l-hilâf beyne'l-eimmete'l-eşrâf alâ kavî-i men-yerâh vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î edip min bâ'd vakf-ı mezbûr [60a] sahîh ve lâzım ve sarîh ve mütehattemir olup nakz ve nakîzine mecâl muhâl oldu. Cerâ zâlike ve hurrire fî gurreh Cumâde'l-ûlâ sene ihdâ ve sittîn ve mi'e ve elf min-hicreti men lehü'l-izzü ve's-sa'âde ve's-şeref

Şuhûd:

Efdalü'l-ulemâ El-Hâc Mahmûd Efendi b. Halil Hâce-i vakf, İmâm-ı Mahmudpaşa Feyzullah Efendi b. Hüseyin, Kâtib hazi'l-evkâf Hâfız Sâlih b. Osman, Hâce Osman Efendi tâbi'-i vâkıf Murtazâ Efendi, Ata b. Karaca Ahmed Çelebi b. Halil, Kerestecizâde El-Hâc Mustafa b. El-Hâc İsmail, Hasan b. Abdurrahman tâbi'-i vâkıf Ahmed Efendi El-Hac

Alizâde, El-Hâc Bedri Ağa b. Nusah, El-Hâc Mehmed b. Halil, Üsküdârî Mustafa Ağa b. Hasan, Hasan b. Abdurrahman tâbi'-i vâkıf, Ali b. Mustafa, El-Hâc Ali b. Hüseyin, El-Hâc Yûsuf b. Abdullah kâtib-i vakf, El-Hâc Halil b. Mustafa câbî-i vakf, El-Hâc Mehmed b. Halil, Uzun Ali b. Osman, Berber Abdullah b. Abdurrahman, El-Hâc Ahmed b. Mehmed

[61a] Limâ tâla'tü bimâ fihi mine'l-vakfi ve't-tescîl veceduhû cedîren li'l-hayri ve's-sebil nemekahû el-fakîr ileyhi azze sübhânehû ve te'âlâ Şeyhzâde Es-Seyyid Mehmed Refî' el-Müfettiş-i bi-umûr-i evkâfi'l-Harameyni'l-muhteremeyn -gufira lehümâ-

Mâ fihi mine'l-vakfi ve't-tescîl vaka'a indî nemekahû el-abdül-fakîr-i ileyhi azze şânuhû Ömer b. Abdülkerim b. Ali el-müvelle'l-hilâfe bi-dâri's-saltanatî's-seniyye -gufira lehüm-

[61b] Selime Hanım'ın müceddeden vakf eylediği Kürsî Vakfı'nın müsakkafât vakfiyesidir.

Bismillahirrahmanirrahim

El-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Vessalâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihi ecma'în. Emma ba'd işbû kitâb-ı sıhhat nisâbın tahrîr ve imlâ ve tastîr ve inşâsına bâ'is ve bâdî oldur ki Mahmiye-i İstanbul'da [62a] Mahmudpaşa Mahallesi'nde sâkine iken bundan akdem vedâ'-ı âlem-i fânî eden sâbıkân Tersane-i âmire emîni merhûm Murtazâ Efendi kerîmesi merhûme Selime Hanım karındaşı Halil Reşid Efendi'yi zikr-i âtî vesâyâsını tenfîze vasiyy-i muhtâr edip mezbûr Halil Reşid Efendi vesâyâsını yerine getirmek üzere iken bi-emrillâhi te'âlâ ömrü vefâ etmemekle min-kibeli's-şer'i's-şerîf bâ-hüccet-i şer'iyye [62b] vasiyy-i mansûbu ve babası merhûm-ı mûmâ-ileyh Murtazâ Efendi Vakfı'na hâlâ mütevellî olan fahrü'l-akrân Mehmed Tâhir Efendi ibni'l-merhûm el-mezbûr Murtazâ Efendi tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı ikrâra vekîl olduğu Şeyh Mustafa Efendi b. Hüseyin ve Molla Selim b. Mustafa şehâdetleriyle sâbit olan El-Hâc Yûsuf Ağa b. Abdullah meclis-i şer'-i şerîf-i [...] bi'l-vekâlete ikrâr ve takrîr-i kelâm edip [63a] merhûme-i mezbûre Selime Hanım hayâtında ben bi-emrillâhi te'âlâ vefât eylediğimde vakf olmak üzere sülûs mâlîmdan iki bin yüz elli kuruş ifrâz ve meblağ-ı merkûme ile münâsib mahallerde akâr iştirâ ve icâreteyn ile âhara icâr olunup hâsıl olan gallesinden İstanbul'da Mahmudpaşa-yı Velî Câmi'-i şerifinde cemâ'at-i müslimîne va'z u nasîhat için ulemâdan bir kimesne vâ'iz ta'yîn olunup [63b] yevmî on akçe vazîfe verile ve vakf-ı mezbûr babamız merhûm Murtazâ Efendi'nin Medîne-i Eyüb'de İdris Köşkü kurbunda binâ ve ihyâ eylediği

Nakşibendiyye Zâviyesi Vakfı'na her kim mütevellî olur ise ol kimesne benim vakfıma dahî mütevellî ola ve vakf-ı merhûm babamız merhûmun vakfına zamm ve ilhâk oluna deyü vasiyyet ve tenfîzine müvekkilim karındaşı mûmâ-ileyhi vasiyy-i muhtâr ol dahî kabûl ve mezbûre [64a] Selime Hânım musırraten fevt ve meblağ-ı mûsâ-bih mezkûr sülûs terekesine mûsâ'id olup ve müvekkilim mûmâ-ileyh meblağ-ı mûsâ-bih-i mezkûru sülûs terekesinden bi'l-vasâyâ ahz ve meblağ-ı merkûm ile bin yüz yetmiş beş senesi Şa'bân'ında İstanbul'da Kırkçeşme kurbunda Firuzâğa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Fatıma Hâtûn ve iki taraftan İmâm Mehmed Efendi ve menzilleri ve bir taraftan tarîk-i âm ile [64b] mahdûd terbî'ân doksan bir zirâ' arsayı ve yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleye mütehammil bir bâb menzil ve yine şehir-i mezbûrede mahalle-i merkûmede vâki' terbî'an yüz on beş zirâ' arsalı ulyâda bir oda ve vustâda bir oda ve bir sofa ve tahtânî matbah ve kenîf va havluyu müstemil ve yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleye mütehammil bir bâb menzil ve yine şehir-i mezbûrda Edirnekapısı dâhilinde [65a] Ali Paşa-yı Atîk Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Acı Evannes ve bir taraftan Kabril ve bir taraftan Yanaki ve ba'zan Yoseb menzilleri ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tabaka-i selâse odaları ve havluyu müstemil ve yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleye mütehammil bir bâb menzil ve yine şehir-i mezbûrda Fenerkapısı dâhilinde Abdi Subaşı Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Çuhadâr Kasım Ağa veresesi ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî [65b] üç oda ve bir sofa ve tahtânî bir oda ve kenîf ve matbah ve havluyu müstemil ve yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleye mütehammil bir bâb menzil ve yine şehir-i mezbûrda Şeyh Ferhad Mahallesi'nde vâki' bir taraftan tarîk-i hâs ve iki taraftan Harameyn-i şerîfeyn ve avârız vakıfları ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd terbî'an üç yüz on beş zirâ' arsalı tabaka-i ulyâda [66a] üç oda ve dehlîz ve sofa ve tahtında bir köşk ve iki oda ve mahzen ve matbah ve bi'r-i mâ ve sarnıç ve kenîf ve tahtında dört bâb dükkânları müstemil ve yevmî üç akçe icâre-i mü'ecceleye mütehammil bir bâb menzil ve yine sene-i mezbûre Şevvâl'inde İstanbul'da Mustafa Paşa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan bostan ve bir taraftan Yorgi ve bir taraftan kal'e duvarı ve bir taraftan [66b]tarîk-i âm ile mahdûd fevkânî iki oda ve tahtânî iki oda ve bir kenîf ve müstemilât-ı sâireyi hâvî terbî'an iki yüz altmış zirâ' arsalı ve yevmî iki akçe icâre-i mü'ecceleye mütehammil bir bâb menzil ve yine sene-i mezbûre Şa'bân'ında Atpazarı kurbunda Manisalı Çelebi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Mehmed Odabaşı ve bir taraftan Es-

Seyyid El-Hâc Mehmed ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd [67a] terbî'an yüz altmış iki zirâ' arsalı fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve kemer matbah ve kiler ve kuyu ve mahzen ve havluyu müştemil ve yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleye mütehammil menzil ki cem'an yedi bâb menzili vakf-ı mezbûr için vasiyy-i mûmâ-ileyhe bi'l-vesâye vakf olmak üzere iştirâ ve her birini mütehammil oldukları icâre-i mü'eccele-i mezkûre ile âhara îcâr ve câmi'-i mezkûrda va'z eylemek [67b] üzere ulemâdan bir kimesneyi yevmî on akçe vazîfe ile vâ'iz ta'yîn ve babası merhûm-ı mûmâ-ileyhin vakfına zam ve ilhâk ve bi't-tevliye kabz ve tesellüm edip bu vech üzere tenfiz vasiyet etmekle menâzil-i mezkûre min-gayr-ı mürâfa'atin velâ-muhâkemetin vakf olup nakz ve nakîzi adîmül-ihtimâl oldu. Cerâ zâlike ve hurrire fi'l-yevmi's-sânî ve'l-ışrîn min-Şevvâlî'l-mükerrem li-sene hamse ve seb'in ve mi'e ve elf.

[68a] Şuhûdü'l-hâl:

Attâr Karaca İbrahim, Na'lband Hâce Ali Efendi, Osman Efendi, Şeyh Mustafa Kırîmî Efendi, El-Hâc Hasan, El-Hâc Halil Câbî, El-Hâc Mustafa, El-Hâc Ahmed Ağa, Ebubekir Ağa, Molla Hasan, El-Hâc Yûsuf Efendi, El-Hâc İsmail, Berber Hacı Abdullah

[68b] Tıbk-ı asluhû el-mümzî el-mahtûm harrarahû el-fakîrû ileyhi sübhânehû ve te'âlâ Ömer b. Abdülkerim el-müfettiş bi-Evkâfi'l-Harameyni'l-muhteremeyn el-mükerremeyn -gufira lehümâ-

Uharrir bimâ zükire ve ta'addet mâ tahvîhi. Harrarahu el-fakîr-i ileyhi azze şânuhû bi-Yemliha Hasan el-Müvellâ hilâfete-hû bi-mahkemet Mahmudpaşa bi-dâri'l-hilâfe-gufira lehu-

Bismillahirrahmanirrahim

El-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemin vessalâtü ve's-selâmü alâ rasulihî Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecma'în. Emmâ ba'd her âkil gâfil olmayıp zamân-ı âfiyetde âkıbet mülâhaza [69a] kılmağa müdâvemet "Ed-dünyâ mezra'atü'l-âhire" idiğın tefekkür "men câe bi'l-haseneti felehû aşru emsâlihâ" işârını zahmine merhem bilip "izâ mâte ibnü âdeme inkata'a amaluhû illâ an-selâsin. İlmün yenfe'u bihî ve veledün sâlihun yed'û lehû ve sadakatün câriyetün" hadîs-i şerîfinin mazmûn-ı münîfine vâkife olan İstanbul'da [69b] Mahmudpaşa-yı Veli Câmi'-i şerîfi kurbunda sâkine sâbikân Tersâne-i âmire Ruznâmçe-i evvel olan merhûm Murtazâ Efendi'nin halîlesi sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât râğibetü'l-müberrâtî'l-âliyât umdetü'l-muhadderât Behrî Hâtûn ibnete Abdullah b. Abdülmennân zikr olunan Mahmudpaşa-yı Velî[70a] Mahallesi'nde sâkine olduğı menzilinde taraf-ı şer'den me'zûnen bi'l-

hükm irsâl olunan Abdülhalim Efendi b. Mehmed Efendi'nin zeyl-i kitâbda mektûbü'l-esâmî olan müslimîn huzûrunda akd eylediği meclis-i şer'-i şerîf-i Ahmedî ve mahfil-i dîn-i münîf-i Muhammedî'de zâtı imâm-ı mahalle-i merkûme Feyzullah [70b] Efendi b. El-Hâc Hüseyin Efendi ve Dersî'âm Osman Efendi b. Ahmed ve Attâr İbrahim Ağa b. Halil ta'rîfleriyle mu'arrefe olan mûmâ-ileyhâ Behrî Hâtûn zikr-i âtî vakfına li-eclî't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği ümdetü'l-emâcid ve'l-ekârim sa'adetlû Giridî El-Hâc İbrahim Ağa b. [71a] El-Hâc Ahmed Ağa mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î edip Medîne-i Hazret-i Ebî Eyüb El-Ensârî -aleyhi rahmeti'l-Bârî'de- İdris Köşkü kurbunda zevcem merhûm mûmâ-ileyh Murtazâ Efendi hayâtında meşâyih-i tarîk-i Nakşibendiyye'den Kutbü'l-ârifîn Gavsü'l-vâsılîn [71b] merhûm ve mağfûrun leh Eş-Şeyh Abdullah Efendi hazretleri için müceddeden binâ ve ihyâ eylediği Nakşibendiyye Hânkâhı kurbunda arsa-i memlûkem üzerine mukaddemâ li-vechillâhi te'âlâ etfâl-i müslimîn için binâ ve ihyâ eylediğim mekteb-i şerîf ile atyeb mâl ve ahsen menâlimden ifrâz eylediğim altı bin kuruşumu [72a] hasbeten lillâhi te'âlâ vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs ve zevcim merhûm-ı mûmâ-ileyh Murtazâ Efendi'nin Hânkâh-ı merkûme vakfına zam ve ilhâk ve şöyle şart eyledim ki meblağ-ı mezkûr ile münâsib mahallerde akâr iştirâ ve icâreteyn-i misliyyeteyn ile icâr ve hâsıla olan [72b] icâre-i mü'eccele ve mu'acceleden mârru'z-zikr mekteb-i şerîfde mu'allim-i sıbyân kimesneye yevmî beş akçe vazîfe verile ve halîfe-i mekteb olan kimesneye yevmî iki akçe vazîfe verile ve zevcim mûmâ-ileyh Murtazâ Efendi'nin evkâfına kâtib ve câbî olan kimesneler benim vakfıma dahî kâtib ve câbî olup her [73a] birine yevmî bir akçe kitâbet ve cibâyet vazîfesi verile. Ve sâlifü'z-zikr hânkâhda ayda bir kere leyle-i isneynde hatm-i hâcegân olup akîbinde tabh-ı helvâ için yevmî on altı akçe verilip tenâvel olundukdan sonra kemâl-i keremlerinden bu fakîre ve zevcim mûmâ-ileyhin ve sadrî oğlum müteveffâ Halil Reşîd Efendi [73b] için üçer ihlâs-ı şerîf ve birer fâtiha-i şerîfe okunup sevâbını rûhumuza ihdâ ve hayır du'â buyurular ve mukaddemâ tekye-i merkûmede câmi'-i şerîfde vakf-ı sahîh ile vakf ve sandık ile vaz' eylediğim bir kıt'a Kelâm-ı kadîm-i şerîf ve otuz aded eczâ-i kelâm-ı kadîm-i şerîfi iki kimesne tilâvet [74a] ve sevâbını benim ve zevcim mûmâ-ileyhin ve oğlum mûmâ-ileyh Halil Reşîd Efendi'nin ve sâir cemî'-i mü'minîn ve mü'minâtın rûhlarına ihdâ ve mukâbelesinde Mushaf-ı şerîfi tilâvet eden kimesneye yevmî iki akçe ve eczâ-i şerîfeyi tilâvet eden

kimesneye dahî yevmî iki akçe vazîfe verile ve vazîfe-i [74b] tevliyet yevmî bir akçe ola bi-fazlillâhi te'âlâ vakf-ı mezbûrda nemâ mütezâyid oldukda zikr olunan harc-ı helvâ yevmî altmış akçeye tekâm olunup ayda dört def'a leyle-i isneynde minvâl-i meşrûh üzre helvâ tabh ve akîb-i hatimde bulunan kimesneler it'âm oluna ve vezâif-i muharrere-i mezbûreye [75a] ma'rifet-i şer'le her birine mikdârınca vazîfe zam oluna ve vakf-ı mezbûrun tevliyeti vazîfe-i merkûmesiyle hayâtda oldukça bana meşrûta ola vefâtımdan sonra işbû mûmâ-ileyh Girîdî El-Hâc İbrahim Ağa'ya meşrûta ola ve ba'de vefâtihi Sadrî oğlum merhûm-ı mûmâ-ileyh Halil Reşid Efendi'nin sulbiyye kızı [75b] Hatice Hanım'a meşrûta ola ve ba'de vefâtihâ mûmâ-ileyhâ Hatice Hanım'ın evlâdının ve evlâd-ı evlâdının ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdının batnen ba'de batnin zükûr ve inâsından eslah ve erşed ve ekberine meşrûta ola ve ba'de inkırâzi'l-evlâd zevcim merhûm-ı mûmâ-ileyh Murtazâ Efendi'nin evkâf-ı mezkûresine her kim mütevellî [76a] bulunur ise tevliyet-i merkûme vazîfe-i mezbûresiyle ol kimesneye meşrûtâ ola ve vakf-ı mezbûre sükkân hânkâh-ı mezbûr hasbî nâzır olalar ve şurût-ı mezkûreye ri'âyet müte'azzire olur ise vakf-ı mezbûr mutlakâ fukarâ-i müslimîne meşrûta ola ve şurût-ı merkûmenin tebdîl ve tağyîri [76b] ve taklîl ve teksîrî merraten ba'de uhrâ yedimde ola deyü ta'yîn-i şurût ve teybîn-i kuyûd edip zikr olunan bir kıt'a Mushaf-ı şerîfi ve eczâ-i şerîfeyi ve mekteb-i merkûmu ve meblağ-ı mezkûru iki ay mukaddem mütevellî-i mûmâ-ileyhe teslîm ol dahî ahz ve emsâli gibi tasarruf eyledi dedikde gibbe't-tasdîki's [77a] -şer'î vâkıfe-i mûmâ-ileyhâ mevkûfû mülküne istirdâda tasaddî ve mütevellî-i mûmâ-ileyh dahî red ve teslîmden imtinâ' ile Mevlânâ mûmâ-ileyh huzûrunda kemâ hüve'l-mastûr fi'l-kütübi'l-fıkhiyye müterâfi'ân her biri fasl ve hamse tâlibân olduklarında Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh vakf-ı mezbûrun alâ kavî-i men yerâhu [77b] mine'l-eimmeti'l-eşrâf evvelâ sıhhatine ve ba'de'l-mürâfa'a sâniyen lüzûmuna hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î eylediği mahallinde tahrîr ve ba'dehû ma'an meb'ûs emîneyn ile meclis-i şer'a gelip alâ vukû'ihî inhâ etmeğin ba'de't-tenfîz ol vechle vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım ve mütehattim olup nakz ve nakîzine mecâl muhâl oldu. [78a] Femen beddelehû ba'de mâ semî'ahû fe-innemâ ismuhû ale'llezîne yübeddilûnehû. İnnallâhe semî'un alîm." Ve ecre'l-vâkıf alâ hayyi'l-kayyûm cerâ zâlike ve hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min-Zilka'deti's-şerîfe li-sene sitte ve seb'in ve mi'e ve elf min-hicretin men lehü'l-izz ve's-şeref.

Şuhûdü'l-hâl:

[78b] Feyzullah Efendi ibn-i El-Hâc Hasan İmâm-ı Câmî'-i Mahmudpaşa, Dersi'âm Osman Efendi b. Ahmed, El-Hâc Abdullah b. Abdullah, Molla İbrahim b. Ali Müezzîn-i Câmî'-i mezbûr, Umdetü'l-müderrişini'l-kirâm fazîletlü Reîszâde Mustafa Âşîr Efendi, Attâr İbrahim Ağa b. Halil, Mustafa Ağa b. Mehmed, Berber Mehmed Beşe b. El-Hâc Mustafa, Es-Seyyid İsmail Çelebi b. Mehmed, Mehmed b. Halil müezzîn-i câmî'-i mezbûr, Mustafa Ağa b. Veli, [79a] Umdetü'l-küttâb Abdi Efendi, Na'iband Hâce Ali b. Mustafa, Umdetü'l-küttâb Rûznâmçe-i hümayûn sâni sâbıkân El-Hâc Abdürrezzâk Efendi, [79b] El-emrû hasbe-mâ zükira fîhi, Ömer b. Abülkerim el-müfettiş bi-evkâfi'l-harameyni'l-muhteremeyn el-mükerremeyn. Harrarahû el-fakîr-i ileyhi sübhânehû te'âlâ -gufira lehümâ-

Bismillahirrahmanirrahim

El-hamdü li-veliyihî ve's-salâtü ve's-selâmü alâ nebiyyihi Muhammedin ve âlihî ve sahbihi ecma'în. Emmâ ba'd işbû kitâb-ı nisâbın tahrîr ve imlâ ve tasfîr ve inşâsına bâ'is ve bâdî oldur ki [80a] Dârü's-sâ'âdeti's-şerîfe ağası hazretlerinin nezâret-i aliyyelerinde olan evkâfdan sâbıkân Rûznâmçe-i evvel merhûm ve mağfûrun leh Murtazâ Efendi -tâbe serâhu- hazretlerinin Ebî Eyüb el-Ensârî -radiyallâhü te'âlâ anhü- de meşâyih-i tarîk-i Nakşibendiyye'den Kutbü'l-ârifîn Gavsü'l-vâsılîn merhûm eş-Şeyh Abdullah Efendi [80b] hazretleri için müceddeden binâ eylediği Nakşibendiyye Hânkâhı ve hayrât-ı sâireleri mühimmatı vakfının mülhakâtından olup vâkıf-ı mûmâ-ileyh Murtazâ Efendi'nin hayâtında halîlesi sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât merhûme Behrî Hâtûn bint-i Abdullah'ın zikr olunan Nakşibendiyye Hânkâhı kurbunda binâ eylediği mekteb-i şerîf mühimmatı vakfının [81a] ber-vech-i meşrûta mütevellîsi olup hâlâ Galata Voyvodası olan umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Giridî El-Hâc İbrahim Ağa b. El-Hâc Ahmed Ağa tarafından husûs-ı âti'l-beyânda vekîl olduğu Mehmed b. El-Hâc İbrahim ve Abdullah b. El-Hâc Mehmed şehâdetleriyle sâbit olan Abdi Efendi b. El-Hâc Yakûb [81b] Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i [...] ve mahfil-i dîn-i münîf-i ezherde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î edip işbû yedimde olup bin yüz yetmiş altı senesi Zilkâ'deti's-şerîfesinin yedinci günü târihiyle müverraha ve târîh-i mezkûrda Mahmudpaşa nâibi olan umdetü'l-müderrişini'l-kirâm Yemliha Hasan Efendi'nin imzâ [82a] ve hatmini hâviye vakfiyye-i ma'mûl bahâsı mantûkunca vâkıfe-i mûmâ-ileyhâ Behrî Hâtûn ibnete Abdullah b. Abdullah hâl-i kemâl-i sıhhatinde ve târîh-i mezkûrda hâlisân li-vechillâhi te'âlâ sâlifü'z-zikr

Nakşibendiyye Hânkâhı kurbunda binâ eylediği mekteb-i şerîfi mühimmâtı için atyeb mâl ve enfes menâlinde ifrâz eylediği altı bin [82b] kuruşu vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ve habs ve zevci mûmâ-ileyh Murtazâ Efendi'nin vakf-ı mezbûruna zamm ve ilhâk edip zikr olunan meblağ-ı mezkûr altı bin kuruş ile münâsib mahallerde akâr iştirâ ve icâreteyn-i misliyyeteyn ile icâr ve hâsıl olan icâre-i mü'eccele [83a] ve mu'accesini mârru'z-zikr mekteb-i şerîf hademesi vezâyifine ve masârif-ı sâire vakfına sarf olunmak üzere şart ve ta'yîn ve vakf-ı mezbûru mütevellîsi müvekkilim mûmâ-ileyh Girîdî İbrahim Ağa'ya teslîm ile tescîl-i şer'î eylediğinden sonra vâkife-i mûmâ-ileyhâ Behrî Hâtûn fevt olmakla müvekkilim [83b] mütevellî mûmâ-ileyh Girîdî İbrahim Ağa dahî işbû yedimde olan hücec-i şer'iyye mantûklarınca ber-mûceb-i şart-ı vâkîf makbûzu olan nukûd-ı mezkûre altı bin kuruşdan beş bin beş yüz kuruş ile vakf-ı mezbûre akâr olmak üzere bi't-tevliye iştirâ ve teslîm etmekle ol vechle vakf-ı mezbûr musakkafâtından olan mahmiyye-i [84a] İstanbul'da Molla Gürânî Mahallesi'nde vâkî' bir taraftan Prinççi kızı menzîlî ve bir tarafan mehter hamâmı ve bir tarafan Fâtîma Hâtûn'un mülk menzili ve bir tarafan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î bin iki yüz yetmiş altı buçuk zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda iki bâb oda ve iki sofa ve dehlîz ve süflâda [84b] üç bâb oda ve iki sofa ve bir dehlîz ve bir kârgîr hammâm ve câmekân odası ve iki matbah ve bir bi'r-i mâ ve bir kenîf ve bir mikdâr bahçe ve müştamilât-ı sâireyi hâvî cevânib-i erba'ası taş duvarı muhtevî yevmî iki akçe icâre-i mü'ecceleyle mütehammil bir bâb menzil ve yine mahmiye-i İstanbul'da Sancakdâr Hayreddin Mahallesi'nde vâkî' bir taraftan Osman Çelebi [85a] veresesi menzili ve bir tarafan Yorgancı Mustafa Çelebi menzili ve bir tarafan Mehmed Çelebi veresesi menzili ve bir tarafan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î dört yüz altmış iki zirâ' arsa üzerinde mebnî hâriciyyede tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve bir köşk ve tabaka-i vustâda iki bâb oda [85b] ve dehlîz ve kenîf ve süflâda bir ahır ve kenîf ve dâhiliyyede tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve kiler ve tabaka-i vustâda iki oda ve abdesthâne ve kenîf ve süflâda bir matbah ve bir mağsel ve mahzen ve bir bi'r-i mâ ve bahçe ve müştamilât-ı sâire-i mâ'lûmeyi hâvî yevmî iki akçe icâre-i mü'ecceleyle mütehammil bir bâb menzil ve yine mahmiye-i İstanbul'da [86a] Sultanahmed kurbunda Nahlbend Mahallesi'nde vâkî' ve bir tarafan ba'zan Baba Ali ve ba'zan İbrahim Ağa mülkleri ve bir tarafan Abdullah Ağa ve ba'zan Mehmed

Ağa mülkleri ve bir tarafan Hatice Hanım ve ba'zan Abdullah Ağa mülkleri ve bir tarafan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı terbî'î iki yüz zirâ' arsa üzerinde mebnî [86b] dâhiliyede tabaka-i ulyâda bir oda ve bir sofa ve dehlîz ve abdesthâne ve tabaka-i vustâda bir oda ve bir kiler ve süflâda bir matbah ve mahtab ve mağsel ve kenîf ve bir mikdâr havlu ve hâriciyyede fevkânî bir oda ve tahtında bir kenîf ve kömürlük ve orta kapı ve müstemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî bir akçe icâre-i [87a] mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine mahmiye-i merkûmede Kumkapı kurbunda Cerrâh İshâk Mahallesi'nde vâki' bir tarafdand Arabacı Abdî menzili ve bir tarafan Abdullah menzili ve iki tarafdand tarîk-i hâs ile mahdûd ve tûlen ve arzan be-hesâb-ı t-terbî'î yüz kırk beş zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve dehlîz [87b] ve vustâda bir oda ve bir matbah odası ve kiler ve kenîf ve süflâda bir mahtab ve kömürlük ve bi'r-i mâ ve havluyu ve müstemilât-ı sâireyi ma'lûmeyi hâvî yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine mahrûsa-i Galata'ya muzâfe Ortaköy'de vâki' bir tarafdand Aranici oğlu Hacdor zimmî menzili ve bir tarafan Sara Nasrâniyye [88a] menzili ve bir tarafan ba'zan Hamparsun ve ba'zan [...] oğlu zimmî menzilleri ve bir tarafan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı t-terbî'î yalnız üç yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî a'lâ-yı ulyâda bir tahte's-semâ' ve ulyâda bir oda ve bir sofa ve bir matbah odası ve dehlîz ve kenîf ve vustâda bir oda ve bir sofa ve bir [88b] matbah odası ve dehlîz ve kenîf ve süflâda bir oda ve bir tahta mahzen ve matbah ve kömürlük ve iki bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bahçe ve müstemilât-ı sâireyi hâvî yevmî iki akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine mahmiye-i İstanbul'da Kocamustafapaşa Câmî'-i şerîfi kurbunda Canbâziyye Mahallesi'nde vâki' bir tarafdand Hüseyin [89a] Odabaşı menzili ve bir tarafan Hallâc İbrahim Beşe menzili ve bir tarafan Hammâmî Bekir Efendi menzili ve bir tarafan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâb-ı t-terbî'î yalnız beş yüz altmış zirâ' arsa üzerinde mebnî hâriciyyede fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve abdesthâne [89b] ve dehlîz ve tahtânî bir sâğîr oda ve ahır ve kenîf ve taş musluk ve bir mikdâr havlu ve dâhiliyyede ulyâda iki bâb oda ve bir sofa ve tahta pûş ve vüstâda bir sâğîr oda ve bir sofa ve hammâm ve câmekân odası ve abdesthâne ve süflâda matbah ve kenîf ve mezbûr Hüseyin Odabaşı ile müşterek su kuyusu ve bahçeyi ve [90a] müstemilât-ı sâireyi hâvî yevmî iki akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve Medîne-i hazret-i Eyyüb el-Ensârî aleyhi rahmetü'l-

Bâri'de İdris Köşkü nâm mahalde Zeyneb Hâtûn Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Nakşibendî şeyhine meşrût menzil ve bir taraftan Kalaycı Bahçesi ve bir taraftan Hatice Hâtûn menzili [90b] ve bir tarafa tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î sekiz yüz elli zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahtânî iki oda ve bir sofa ve dehlîz ve matbah ve bahçe ve havuz ve tahte's-semâ' ve iki sokak kapısı müstemil yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine mahrûsa-i [91a] Galata'ya muzâfe kasaba-i Beşiktaş'a tâbî' Ortaköy'de vâki' bir taraftan Yakomî zimmî menzili ve bir tarafa ba'zan Dülger Evnes ve ba'zan Sokyas zimmîler menzilleri ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız üç yüz on zirâ' üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve tahtânî [91b] bir matbah ve mahtab ve bi'r-i mâ ve kenîf ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireli bahçe ve müstemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî iki akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine Medîne-i Hazret-i Ebî Eyüb el-Ensârî aleyhi rahmeti'l-Bâri'de İdris Köşkü nâm mahalde Zeyneb Hâtûn Mahallesi'nde vâki' bir taraftan tekke-i mezbûrede İmâm [92a] olanlara meşrût olan menzil ve bir taraftan Baş muhasebe hulefâsından El-Hâfız İsmail Efendi Vakfı musakkafâtından Nakşibendî şeyhi Abdullah Efendi tasarrufunda olan menzil ve bir taraftan Kassâb Yazıcısı Molla İbrahim menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız iki yüz yetmiş [92b] zirâ' arsa üzerinde mebnî buyût-ı adîde ve müstemilât-ı ma'lûmeyi muhtevî yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine Medîne-i merkûme mahallâtından Aşçıbaşı Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Çarhçı Ömer Ağa menzili ve bir taraftan Odabaşı veresi menzilleri ve bir taraftan Sâlih Ağa menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd [93a] tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yedi yüz zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî ve tahtânî üç bab oda ve dehlîz ve matbah ve iki bi'r-i mâ ve kenîf ve bahçe ve müstemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine Medîne-i mezbûre mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nde vâki' Külhan Sûk'unda vâki' bir taraftan [93b] Emine Hâtûn menzili ve bir taraftan Odabaşı veresi menzili ve iki taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız seksen zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî ve tahtânî iki bâb oda ve dehlîz ve kenîf ve kanevât-ı memlûke ile nısf çuvaldız mâ-i lezîz-i cârî ve su hazînesi ve müstemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî [94a] yevmî bir akçe

icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine Medîne-i mezbûre mahallâtından Otakçılar Mahallesi'nde vâki' bir taraftan mahalle imâmına meşrût olan vakf menzil ve bir taraftan Âişe Hâtûn menzili ve bir taraftan El-Hâfız İbrahim Efendi menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î [94b] yalnız dört yüz elli zirâ' arsa üzerine mebnî fevkânî iki bâb oda ve dehlîz ve tahtânî iki bâb oda ve müşterek bi'r-i mâ ve kenîf ve bahçe ve müştamilât-ı sâire-i ma'lûmeyi muhtevî yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine Medîne-i merkûmede Otakçılar Mahallesi'nde vâki' bir taraftan yine vakf-ı mezbûrdan Taşcı [95a] Mehmed Ağa tasarrufunda olan menzil ve bir taraftan yine vakf-ı mezbûrdan Nakkâş İbrahim Çelebi tasarrufunda olan menzil ve bir taraftan imâma meşrûtası olan menzil ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız yemiş zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve tahtında matbah ve kiler ve kenîf ve havlu [95b]ve müştamilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî nüs akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine Medîne-i merkûmede Otakçılar Mahallesi'nde vâki' bir taraftan vakf-ı mezbûrdan İbrahim Efendi tasarrufunda olan menzil ve bir taraftan imâma meşrût olan menzil ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız [96a] üç yüz otuz zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahtında bir matbah ve bahçe ve müştamilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine mahmiye-i İslambol'da İskender Paşa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Yorğanî Mustafa Ağa menzili ve bir taraftan El-Hâfız Mehmed Efendi menzili [96b] ve iki taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız seksen zira' arsa üzerinde mebnî fevkânî iki bâb oda ve dehlîz ve tahtânî bir matbah ve abdesthâne ve kenîf ve havlu ve müştamilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine mahmiye-i mezkûrede Ayvansarây Kapısı dâhilinde Toklu Dede Mahallesi'nde [97a] vâki' bir taraftan Zeyneb Hâtûn menzili ve bir taraftan Emîr Buhârî Hazretleri Tekyesi ve bir taraftan El-Hâc Osman veresi menzilleri ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız yüz altmış beş zirâ' arsa üzerinde mebnî ulyâda bir oda ve dîvânâne ve vustâda bir oda ve dehlîz ve abdesthâne [97b] ve kenîf ve süflâda bir matbah ve bi'r-i mâ ve bahçe ve müştamilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil

bir bâb menzil ve yine mahmiye-i merkûmede Edirnekapısı kurbunda El-Hâc Muhyiddin Mahallesi'nde vâki' iki taraftan Çadırcı Hasan Ağa menzili ve iki taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î [98a] yalnız üç yüz elli zirâ' arsa üzerinde mebnî hâriciyyesinde fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve vustâda iki bâb oda ve tahtında ahır ve kenîf ve dâhiliyyesinde fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahtânî bir bâb oda ve bir kiler ve matbah ve mağsel ve kenîf ve bir mikdâr bahçe ve orta kapı ve cevânib-i erba'ası taş duvar [98b] ve müstemilât-ı sâire-yi ma'lûmeyi hâvî yevmî iki akçe icâre-i mü'ecceleye mütehammil bir bâb menzil ve yine mahrûsa-i Galata'ya muzâfe kasaba-i Kasımpaşa'da Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Derviş Mûsâ menzili ve bir taraftan Kapıcıoğlu menzili ve bir taraftan Kayyımzâde Ali Çelebi menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız [99a] üç yüz zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî üç bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve matbah ve tahtânî bir bâb oda ve mahtab ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr bahçe ve müstemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî bir akçe icâre-i me'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine mahrûsa-i Galata'ya muzâfe kasaba-i Fındıklı'da Avni Efendi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan [99b] Rukiye Hâtûn menzili ve bir tarafan Mehmed veresesı menzileri ve bir taraftan Süleyman Efendi menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız seksen zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve dehlîz ve tahtânî bir bâb oda ve mağsel ve kenîf ve mezbûre Rukiyye'nin menzili derûnunda kömürlüğü havâsında vâki' bir tahte-pûş ve bir [100a] câmeşûy ocağı ve müstemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî nısf akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine Galata-i mahrûsaya muzâfe kasaba-i Kasımpaşa'da El-Hâc Hasan Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Balta oğlu menzili ve bir taraftan tarîk-i hâs ve bir taraftan ba'zan Âişe Hâtûn ve ba'zan dahî diğer Âişe Hâtûn menzilleri [100b] ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd ve tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız iki yüz kırk zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyyede fevkânî bir bâb oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahtânî bir matbah ve kârgîr hammâm ve müsterek bi'r-i mâ ve kenîf ve bir mikdâr havlu ve bahçe ve hâriciyyede fevkânî iki bâb oda ve köşk ve dehlîz ve kenîf ve müstemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi [101a] hâvî yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi mütehammil bir bâb menzil ve yine mahmiye-i İstanbul'da Sancakdâr Hayreddin Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Daşko Nasraniye menzili ve bir taraftan ba'zan Mina Nasraniye ve ba'zan Evanes

zimmîveresi menzilleri ve bir taraftan Babuşçu Nikogos zimmî menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen [101b] ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız yüz on beş zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda bir bâb oda ve bir matbah ve dehlîz ve tahte's-semâ' ve vustâda bir bâb oda ve matbah ve dehlîz ve süflâda bir bâb oda ve bir matbah ve bodrum ve bir mikdâr havlu ve müştamilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî bir akçe icâre-i mü'ecceleyi [102a] mütahammil bir bâb menzil ve yine mahrûsa-i Galata'da vâki' Câmi'-i Kebîr Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Yeniçeri Efendisi Mustafa Efendi menzili ve bir taraftan cidâr-ı hısn ve bir taraftan Meryem bint-i Mıgırdıç Nasrâniyye menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız üç yüz on zirâ' arsa üzerinde mebnî [102b] fevkânî ve tahtânî beş oda ve bir mahzen ve matbah ve kenîf ve bahçe ve müşterek sarnıç ve bir sokak kapısı ve müştamilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî iki akçe icâre-i mü'ecceleyi mütahammil bir bâb menzil ve yine mahmiye-i İstanbul'da Langa-i Kebîr kurbunda Kâtib Kâsım Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Parsmî Nasrâniyye ve zevci Îsâ [103a] zimmî menzilleri ve bir taraftan Kapamacı Aleksan zimmî menzili ve bir taraftan Gül Nasrâniyye menzili ve bir taraftan tarîk-i âm ile mahdûd tûlen ve arzan be-hesâbı't-terbî'î yalnız yüz elli iki zirâ' üzerinde mebnî fevkânî bir oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahte's-semâ' ve cihânnümâ ve tahtânî bir oda ve iki matbah ve bahçe ve zîr-i zemînde bir kârgîr mahzen [103b] ve ayazma ve bi'r-i mâ ve kenîf ve müştamilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî yevmî iki akçe icâre-i mü'ecceleyi mütahammil bir bâb menzil ki cem'an yevmî otuz akçe mü'eccele mütahammil min-haysi'l-mecmû' yimi üç bâb menâzili bermûceb-i şart-ı vâkıfa vakf-ı mezbûre zam ve ilhâk ve ber-vech-i muharrer icâre-i mü'eccele-i mu'ayyene mezkûreleri ve mu'accele misilleri ile tâlibîne bi't-tevliye [104a] icâr edip menâzil-i mezkûre vakf-ı mezbûr musakkafâtından olmağın cânib-i vakfından zabt ve tasarrufları için kibel-i şer'-i enverden yedime vesîka verilmesi matlûbumdur deyü ibrâz eylediği vakfiyye-i mezkûre ve hucec-i şer'iyye-i müte'addideye nazar olundukda mazmûnları mütevellî vekîli mûmâ-ileyh Abdi Efendi'nin takrîr-i meşrûhuna [104b] mutâbık olduğundan gayrı hâlâ mütevellî vekîli mûmâ-ileyhin takrîr-i meşrûhu üzere olduğunu zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmî bi-garaz müslimîn alâ tarîki's-şehâde haber vermeleriyle li-eclî'l-istihkâm işbû vesîka-i [...] mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve imlâ olundu. Cerâ zâlike hurrîre fî gurret Cumâde'l-âhire [105a] li-sene tis'a ve seb'in ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Fahrü'l-müderrişini'l-kirâm Hamdullâh Beyefendi b. el-merhûm Ebubekir Paşa, Umdetü'l-emâcid Ataullah Efendi Bey b. el-merhûm Ebûbekir Paşa, Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Abdürrezzak Efendi b. Mustafa Efendi mektûbî-i hazreti sadr-ı âli, Umdetü'l-emâcid ve'l-a'yân Haseki Mustafa Ağa Matbah-ı âmire emîn-i sâbıkân, Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Âşir Mustafa Efendi Reîszâde, [105b] Hâfız İbrahim Efendi Hâce-i Mekteb-i şerîf-i vakf-ı mezbûr, El-Hâc Mehmed Efendi Müezzin-i Mahalle, Süleyman Efendi Kâtib-i Simkeşhâne, El-Hâc Yûsuf Efendi Kâtib-i Simkeşhâne, Hâfız Abdülkadir Efendi b. imâm-ı mahalle, El-Hâc Hasan Ağa Veznedâr-ı Simkeşhâne, El-Hâc Sâlih Ağa, Hâfız Süleyman Efendi b. Mustafa, Abdurrahman Çelebi, İbrahim Efendi, Mehmed Beşe, El-Hâc İbrahim Ağa ve gayrihim mine'l-huzzâr.

EK 2

Murtazâ Efendi Vakfiyesi'nin Ön Kısmı

Kaynakça

- Berki, Ali Himmet, *Vakfa Dair Yazılan Eserlerde Vakfiye ve Benzeri Vesikalarda Geçen İstilah ve Tâbirler*, VGM Yay., Ankara, ty.
- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Yay., Ankara, 2012.
- İstanbul Müftülüğü Meşihat Arşivi, *el-Hâc Murtazâ Efendi Vakfiyesi*, nr., 1702.
- Kazıcı, Ziya, *Osmanlı Vakıf Medeniyeti*, Bilge Yay., İstanbul, 2003.
- Pakalın, M. Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1993.
- Sertoğlu, Mithat, *Osmanlı Tarih Lügati*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1986.
- Süreyyâ, Mehmed, *Sicill-i Osmanî*, Matbaa-i Âmire, İstanbul, 1308.
- Şem'dânî-Zâde Fındıklılı Süleyman Efendi. *Mü'ri't-Tevârih*, (nşr. Münir Aktepe), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 1976.
- Unat, Faik Reşit, *Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Kılavuzu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1974.
- Vassâf, Hüseyin, *Sefîne-i Evliyâ-yı Ebrâr Şerh-i Esmâ-ı Esrâr*, Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar, nr. 2306.